

»tur, ac si in dicta constitutione revocatoria non essent comprehensa; an vero aliqua indigeant revalidatione, tam in temporalibus, quam in spiritualibus? & mox dictam Sacram Congregationem verbis hisce rescripsisse: »Sacra Congregatio &c. prædictas gratias, & privilegia in dicta revocatoria constitutione non comprehendendi nullaque revalidatione indigere, proindeque validas fore, & esse, eisdemque secure uti posse censuit, prout alias fuit responsum.« Vide Castelin. *de elect. canon. c. 5. n. 37.*

- 25 Innixi autem huic rescripto complures negativam in hac quæstione opinionem tenent. Sed non conveniunt, de intelligentia privilegii sortiens effectum, qui habeat tractum successivum, Confert Grueber *loc. cit. num. 50.*
- 26 § 51. Non omittendum vero, quod Amort. *in addit. ad num. 50.* »Hanc conclusionem (*inquit*) admittendam quidem esse quoad privilegia personalia, de quibus agit illa Molinæ interrogatio, & Sac. Congregationis responsio. Non vero extendenda ultra personas actu gaudentes usu privilegii. Ratio est, quia intentio illius clausulæ exceptivæ Pontificia præsumenda est esse, qualis debuit esse juxta leges prudentiæ. »Quum ergo prudentia solum suadeat excipi personas, non successores, solum inter exceptos censendi sunt tempore Gregorii XV. actu gaudentes usu privilegii.«
- 27 At verba *ac eorum Ordinibus* pandunt actum haud fuisse solummodo de privilegiis concessis Generalibus, & Vicariis Generalibus &c. Quod si actum dicendum sit de privilegiis solummodo concessis Generalibus, & Vicariis Generalibus, nisi ea fuerint restricta ad eos, qui tunc munera illa obibant, non video cur ad successores non sint transitura.
- 28 Privilegia vivæ vocis oraculo concessa, de quibus testati sunt Officiales Summi Pontificis, quibus vi officii de privilegiis Pontificiis oretenus concessis fides haberi solet, non esse revocata, communis sententia est innixa secundæ Bullæ Urbani VIII. *incipient.* Alias felicitis recordationis. Intellige tamen modo non sint contraria *decretis Concilii Tridentini, vel Pontificiarum constitutionum*, ut probe monet Amort. *in addit. ad Grueber dict. loco n. 53.*
- 30 At magna est dissensio, quinam veniant nomine Officialium, quorum facta attestatio de concessis viva voce privilegiis sufficit, ut non sint revocata. Ad Grueber *dicto opere n. 54.* & ibi Amort. *in addit.*
- 31 Pariter in eam communiter eunt Doctores sententiam, privilegia oretenus primitus concessa, ac postea per constitutiones Pontificias, motu proprio, & ex certa scientia confirmata, non comprehendendi in constitutionibus revocatoriis privilegiorum. Vide *innumeros Auctores relatos à Grueber eodem loco n. 55.* tum rationes ab eo numeris sequentibus adductas. Sed Amort. *in addit.* hanc opinionem impugnat.
- 32 Impugnat quoque idem Amort. *in addit. ad n. 56.* opinionem illam, quod privilegium primum per Bullam concessum uni Religioni, deinde vero alteri communicatum per oraculum tantum vivæ vocis, non veniat sub generali revocatione oraculorum vivæ vocis.
- 33 Reliquum est, ut duo adnotemus. Alterum est, quod revocata tantummodo dici debent privilegia oretenus concessa ante Bullas revocatorias, non item post ipsas. Recte vere ait Amort. *in addit. ad Grueber loc. cit. numer. 54.* »Non esse verisimile ullum Romanum Pontificem post ea tempora voluisse, aut velle integris Communitatibus concedere privilegium notabile sine scriptura authentica. Solum enim privilegia personalia solent concedi aliquando sine forma probante non publica.« Alterum est, quod si qua post Bullas revocatorias concessa sunt privilegia, vel concedentur vivæ vocis oraculo, ea veniunt sub generali privilegiorum revocatione. Etenim si Papa, vel Concilium intendit revocare privilegia omnia etiam scripta, adeoque materia deliberatione edita; multo sane magis revocare intendit privilegia vivæ vocis Oraculo concessa, ut contra Grueber *dict. loco n. 45.* firmat Amort. *in addit.* §

ORACULUM SUPERSTITIOSUM.

Vide *verb. Superstitio num. 32.*

ORATIO.

SUMMARIUM.

- 1 ORATIONIS nomen sumitur tripliciter, scilicet generalissime, generaliter, & specialiter.
- 2 Quid significet oratio sumta generalissime, quid sumta generaliter, & quid sumta specialiter.
- 3 Oratio specialiter seu proprie sumta definitur.
- 4 Oratio recte dividitur in mentalem, & vocalem, & quæ utraque sit.
- 5 Oratio vocalis debet habere necessario adjunctam mentalem, seu internam.
- 6 Oratio vocalis dividitur in privatam, & publicam, & quæ sit utraque.
- 7 Oratio adultis usum rationis habentibus est necessaria necessitate præcepti divini, positivi & naturalis.
- 8 Immo oratio secundum ordinarium Dei concursum salvandi adultos, est ipsis necessaria ad salutem, etiam necessitate medii.
- 9 Quamvis tempus, quo urget obligatio orandi, per se loquendo, & ex virtute Religionis determinari non possit, necessarium tamen est, ut non nimis diu ab oratione desistamus.
- 10 Per accidens vero, & saltem ex lege charitatis tenetur quilibet homo orare in variis casibus, qui assignantur.
- 11 Respectu autem aliquarum particularium personarum potest insuper adesse obligatio orandi in quatuor specialibus casibus, qui assignantur.
- 12 Oratio fieri potest pro omnibus, qui nec dum sunt in termino.
- 13 Non est orandum pro Sanctis, qui sunt in cælo, quamvis possit illis peti nova gloria accidentalis.
- 14 Item nec est orandum pro Damnatis.
- 15 Orandum est tamen pro Animabus Purgatorii.
- 16 Animæ in Purgatorio probabilius orant pro nobis, & ad hoc recte invocantur.
- 17 Animæ in Purgatorio orant Deum pro se ipsis.
- 18 Angeli, & Sancti in cælo, & orant pro nobis, & à nobis recte, & salubriter invocantur tamquam Intercessores apud Deum, ad n. 19.
- 20 Homines Sancti, & justi in hoc mundo recte, & salubriter orantur & invocantur ut intercessores nostri apud Deum.
- 21 Adducitur, & solvitur instantia de invocatione Sanctorum.
- 22 Oratio ex Christi promissione habet infallibilem impetrandi vim, dummodo adsint conditiones requisitæ.
- 23 Assignatur prima conditio requisita.
- 24 Assignatur secunda.
- 25 Assignatur tertia.
- 26 Assignatur quarta.
- 27 Supradictis quatuor conditionibus concurrentibus oratio semper infallibiliter impetrat; & si non impetret, provenit ex defectu alicujus ex dictis conditionibus.
- 28 Immo supradictis quatuor conditionibus concurrentibus exaudiuntur etiam peccatores.
- 29 Adducitur, & solvitur instantia ex dicto cæci nati.
- 30 Oratio quotidiana fidelium, & præsertim Pater noster, delet peccata venialia, & quotidiana.
- 31 Affertur brevis additio facta à Clemente XII. Instructioni pro expositione SS. Sacrament. occasione Orationis 40. Horarum editæ à Clement. XI. & à nobis allatæ sub verb. Eucharistia in fine.

32 Refertur novissima concessio specialium Indulgentiarum facta, à Benedict. XIV. tam docentibus, & addiscentibus, quam peragentibus orationem mentalem.

33 Assignatur modus, brevibus versiculis comprehensus, concludendi omnes orationes seu Collectas.

34 Subnectuntur Supplementa Auctoris, ad n. 42.

1 ORATIONIS nomen sumitur tripliciter, scilicet generalissime, generaliter, & specialiter; Navar. in cap. Quando seu Enchirid. de oration. & hor. canonic. præ-lud. 5. numer. 8. & 9. Gobat tit. 1. tract. 5. num. 733. & alii passim. Oratio generalissime sumpta significat quamlibet sanctam operationem; oratio generaliter sumpta significat laudem Dei, gratiarumque actionem; oratio specialiter sumpta significat petitionem rei alicujus decentis à Deo; Gobat loc. cit. num. 733. Navarr. loc. cit. & alii passim. Et oratio hoc tertio modo sumpta, scilicet specialiter, seu proprie, recte definitur à D. Thoma 2. 2. quest. 83. art. 1. his verbis: Est petitio rerum decentium impetrandarum à Deo immediate, vel mediate ad eum directa; Et sic in re alii communiter.

4 Oratio recte dividitur in mentalem, & vocalem; oratio mentalis, seu interna est illa, quæ non voce, sed sola mente formatur, exercendo videlicet interiores animæ potentias circa Deum cum interna, pia, & familiari ad eum directa colloquutione, prout fit in meditatione, de qua S. Augustinus lib. de Spiritu, & anima cap. 70. dicit: Meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio vero perficit orationem; oratio autem vocalis est illa, quæ formatur voce externa exprimente pium nostrum internam desiderium ad Deum. Et additur notanter exprimente pium nostrum internam desiderium, quia oratio vocalis ad hoc, ut habeat veram rationem orationis, necessario debet habere adjunctam orationem mentalem, seu internam, aliter sine interiori affectu, & attentione prolata non prodest juxta illud vulgatum;

Si mens non orat, in vanum lingua laborat.

Et sic orantes tamquam hypocritæ merito reprehenduntur à Christo Matthæi 15. num. 7. & 8. his verbis: Hypocritæ, bene prophetabit de vobis Isaias dicens: populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me.

6 Oratio vocalis dividitur in privatam, & publicam. Oratio privata est illa, quam proprio suo motu, & nomine homo privatim quocumque decenti modo, & loco effundit ad Deum pro se, vel pro aliis. Oratio publica est illa, quæ auctoritate publicata, & nomine totius Ecclesiæ à Ministris ad id deputatis Deo offertur, uti fit in missa, & horis canonicis.

7 Oratio adultis usum rationis habentibus est necessaria necessitate præcepti divini, positivi, & naturalis. Communis. Et quod sit necessaria necessitate præcepti divini positivi, habetur expressè ex pluribus Sacræ Scripturæ locis, ut Luc. 18. oportet semper orare. Ad Colossens. 4. Orationi instate vigilantes in ea 1. Ad Thessalonicens. cap. ultim. sine intermissione orate. Ad Ephes. 6. Orantes omni tempore, & sæpe alibi. Quod autem sit necessaria necessitate præcepti naturalis clare de se patet, quia jus naturæ exigit, ut Deum quandoque per actus Religionis honoremus, & colamus; & hoc naturale præceptum est adeo naturæ rationali insitum, ut omnes gentes etiam barbaræ, & infideles semper agnoverint, cum nunquam fuerit gens tam barbara, ac infidelis, quæ Deum aliquem, seu verum, seu falsum aliquo cultu non honoraret, & coleret, & signanter per orationem, quæ naturæ obvia maxime indigentiam nostram à Deo primo omnium principio declarat.

8 Immo oratio secundum ordinarium Dei concursum salvandi Adultos, est ipsis necessaria ad salutem etiam necessitate mediæ. Ita Suárez tom. 2. de Religion. lib. 1. de oratione cap. 28. Laymam lib. 4. tract. 1. de oratione num. 2. Sporer tom. 1. tract. 2. in 1. præcept.

decalog. cap. 7. num. 21. ubi dicit sic tenere omnes: Et hoc desumitur ex verbis Apostoli ad Romanos 10. ibi: Omnis, qui invocaverit nomen Domini, salvus erit, & mox addit; Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt; indicans non minus quam fidem, etiam invocationem Divini Nominis, seu Orationem esse medium necessarium ad salutem. Item ex verbis Christi Luc. 11. ibi: Petite, & accipietis, quasi dicat, nisi petieritis, non accipietis; adeoque petitionem, seu orationem ordinarie esse medium necessarium ad salutem. Quamvis enim divinum auxilium ad vincendas tentationes, & servanda Dei præcepta necessarium quandoque detur non petentibus, ordinarie tamen non datur, nisi petentibus, ut patet ex illo Jacobi Apostoli cap. 4. num. 2. Non habetis, propter quod non postulatis.

9 Quamvis tempus, quo urget obligatio orandi, per se loquendo, & ex virtute Religionis determinari non possit, necessarium tamen est, ut non nimis diu ab oratione desistamus, juxta illud Lucæ 18. Oportet semper orare, & non deficere. 1. Ad Thessalonicens. cap. ult. Sine intermissione orate, & ad Ephes. 6. Orantes omni tempore. Unde Sanctus Joannes Chrysostom. lib. de orando Deum sic dicit: Si te ipsum destitueris precatione, perinde feceris, ac si piscem ex aqua extraxeris, ut enim piscis vita est aqua, ita tibi deprecatio. Et idipsum fortius inculcat Sanctus Bonaventura de perfectione vitæ cap. 5. respectu Religiosorum: «Revera Religiosus non frequentans assidue orationem, non solum est miser, & inutilis, quinimmo coram Deo fert animam mortuam in corpore vivo. . . Non est mirum, si tentationibus succumbat frequenter miserabiliter, qui studium orationis non frequentat.»

10 Per accidens verò, & saltem ex lege charitatis tenetur quilibet homo orare in variis casibus. Primo, quando adest necessitas gratiam recuperandi. Secundo, quando adest periculum gratiam amittendi. Tertio, quando adest periculum gravæ propriæ mortis. Quarto, quando occurrit aliqua spiritualis necessitas proximi, cui aliter succurri non potest, nisi orando pro eo. Quinto, quando respublica, seu communitas adest in aliqua gravi necessitate, seu periculo, sive spirituali, sive temporali. In istis enim, & similibus casibus tenetur quis ex populo orare sub gravi, vel levi culpa omnino æstimanda prudenti judicio, juxta gravem, vel levem casus indigentiam, & urgentiam. Communis.

11 Respectu autem aliquarum particularium personarum potest insuper adesse obligatio orandi in quatuor specialibus casibus. Primo, quando adest specialis status, vel Ordinis Sacri, vel Beneficii, vel Religionis professæ. Secundo, quando adest speciale votum. Tertio, quando adest speciale pactum. Quarto, quando adest speciale præceptum impositum à Superiore, vel in Sacramento Pœnitentiæ. Communis.

12 Oratio fieri potest pro omnibus, qui nondum sunt in termino, adeoque non solum pro nobis, sed etiam pro quibuscumque aliis, etiam sceleratissimis peccatoribus, pro Paganis, Turcis, Judæis, Schismaticis, Hæreticis, & Excommunicatis. Communissima. Et patet tum ex præxi Ecclesiæ, signanter in feria sexta majoris Hebdomadæ, tum ex verbis Apostoli 1. Ad Timoth. 2. ibi: Obsecro vos primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus.

13 Dicitur notanter, qui nondum sunt in termino, quia non est orandum pro Beatis in cælo existentibus, cum ipsi orationibus non indigeant, sed nos potius eorum orationibus indigeamus, cap. Cum Marthæ 6. §. Tertio loco de celebratione missarum, ibi: «Respondemus, quod, cum Sacræ Scripturæ dicat auctoritas, quod injuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre, idem est ratione consimili de aliis Sanctis sentiendum, qui orationibus nostris non indigent pro eo quod, cum sint perfecte Beati, omnia eis ad vota succedunt, sed nos potius orationibus eorum indigemus.» Quamvis tamen varii doceant, posse illis peti novam gloriam accidentalem, ut videtur etiam concedi in cit. cap. Cum Marthæ, §. Tertio loco: Item nec orandum est pro damnatis, cum ipsi nec dilectionis Dei, nec hominum,

num, nec ullius orationis effectus capaces sint. *Communis.*

15 Orandum est tamen pro Animabus Purgatorii, quia licet ipsæ sint in termino merendi, & demerendi, non tamen sunt in termino mansionis. *Certa de fide*, etiam in veteri Testamento, *Machabæor. 2. cap. 12.* & item alibi: „Sancta ergo, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur. *Quo in loco* „S. Augustinus lib. de cura pro mortuis habenda c. 11. „addit: Etsi numquam in Scripturis veteribus omnino „legeretur, tamen sufficere deberet universæ Ecclesiæ „in hac consuetudine clara auctoritas. *Et de verbis* „Apostoli cap. 32. ait: Orationibus S. Ecclesiæ, & sacrificio salutari, eleemosynis, quæ pro eorum spiritibus erogantur, non est dubitandum mortuos adjuvandi, ut cum eis misericordius agatur à Domino, quam eorum peccata meruerunt: Hoc enim à PP. traditum „universa observat Ecclesia.“

16 Immo nedum est orandum pro Animabus Purgatorii, sed & ipsæ sunt probabilius orandæ, & invocandæ, ut orent pro nobis; quia licet non sint in statu merendi, id tamen ad orandum, & impetrandum non requiritur, ut testatur ipsemet S. Thomas 2. 2. qu. 83. art. 16. ad 2. Et de facto ex Scriptura Sacra constat, Animas Patrum veteris Testamenti, dum erant in Limbo, fuisse solitas orare pro populo, *Jeremiæ 15. & 2. Machabæor. cap. ultim.* ubi Jeremia Defuncto dicitur: *Hic est qui multum orat pro populo.* Sic tenent Bellarminus lib. 2. de Purgatorio cap. 15. Joannes Medina cap. de orat. quæst. 4. verb. De Animabus, Gabriel sect. 85. in canone missæ prope finem, Sporer tom. 1. tract. 2. in 1. præcept. decalog. cap. 7. n. 1. Layman lib. 4. tract. 1. cap. 1. num. 5. cum Valentia, Suarez, & Less. ibi citatis, & plurimi alii passim, quamvis S. Thomas, & alii senserint contrarium; vide verb. Anima.

17 Animæ in Purgatorio orant etiam Deum pro se ipsis, quia cum pœnam, & miseriam suam cognoscant, & intensissime desiderant, & sperent suam liberationem, nihil obstat, quo minus hoc suum desiderium, & spem, suamque indigentiam Deo humili petitioni explicare possint, saltem ut excitet fideles viventes ad suffragia pro illis ferenda. Ita Alensis in 4. part. quæst. 91. membr. 4. Valentia tom. 2. disput. 6. quæst. 2. part. 6. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 1. de orat. cap. 11. §. sed jam dicendum, Lessius lib. 2. cap. 37. dub. 5. Layman loc. cit. num. 5. ubi dicit hoc certum esse debere, Sporer tom. 1. tract. 2. in præcept. decalog. cap. 7. numer. 17. ubi dicit hoc certum esse, & alii passim.

18 Angeli, & Sancti in cœlo, & orant pro nobis, & à nobis recte, & salubriter invocantur tamquam Intercessores apud Deum: est de fide quoad utramque partem contra Hæreticos. Et prima pars, scilicet, quod Angeli, & Sancti in cœlis orent pro nobis, clare patet ex Sacra Scriptura, *Zachariæ cap. 11.* ubi habetur, quod Angelus afflictionem populi miseratus ita Dominum deprecatus sit: *Domine exercituum usquequo tu non misereberis Jerusalem, & Urbium Juda, quibus iratus est? Et Tobie 12.* ubi Angelus dixit ad Tobiam; *Quando orabas cum lacrymis. . . . Ego obtuli Orationem tuam Domino; & Jeremiæ 15.* ubi Deus ipse dixit: *Si steterint Moyses, & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum,* per quod clare demonstrat, quod Moyses, & Samuel jam defuncti poterant, & solebant orare pro populo Judæorum; alioquin si numquam orassent, vel orare non potuissent, inepta fuisset talis Dei locutio. Et *Apocalyp. cap. 5.* Describuntur viginti quatuor seniores in cœlo proci-disse coram Deo habentes *Phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationem Sanctorum;* Et *ibidem cap. 8.* dicitur, quod *Ascendit fumus incensurum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo,* & sæpe alibi in Sacra Scriptura, tum veteris, tum novi Testamenti habentur consimiles textus probantes Angelos, & Sanctos in cœlis orare pro nobis.

19 Secunda etiam pars, scilicet quod Angeli, & Sancti à nobis recte, & salubriter invocentur tamquam intercessores apud Deum, clare etiam patet ex pluribus

textibus Sacra Scriptura. *Genes. 48.* legitur, quod Jacob Patriarcha Angeli opem imploravit, & Sanctos posse invocari monstravit, ibi: *Angelus, qui eripuit me de cunctis malis, benedicat pueris istis, & invocetur super eos nomen meum, nomina quoque Patrum meorum Abraham, & Isaac, & crescant in multitudinem super terram; Et Job. 5.* ibi: *Voca ergo, qui tibi respondeat, & ad aliquem Sanctorum convertere.* *Exodi 32.* ita Moyses orabat Dominum: *Recordare Abraham, Isaac, & Jacob servorum tuorum; Et Psalm. 113.* ibi: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis ejus. . . . Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui; Daniel. 3.* ibi: *Ne auferas misericordiam tuam à nobis propter Abraham dilectum tuum, & Isaac servum tuum, & Israel sanctum tuum.*

Tum quia de fide est, homines Sanctos, & justos à viventibus recte utiliterque orari, seu invocari ut Patroni, vel intercessores nostri apud Deum; ergo multo magis eosdem Sanctos nunc Christo regnantes in cœlis licebit orare, & invocare ut Patroni, & Intercessores nostri apud Deum; antecedens clare habetur ex variis Sacra Scripturae textibus; 1. *Reg. 8.* dicunt filii Israel ad Samuel: *Ne cesses clamare ad Dominum Deum nostrum, ut salvet nos de manu Philistinorum.* *Job ultimo,* dicitur: *Ite ad servum meum Job.* *Jeremiæ 42.* habetur: *Dixeruntque ad Jeremiam Prophetam, cadat Oratio nostra in conspectu tuo, & ora pro nobis Dominum Deum tuum.* *Baruch. 1.* legitur: *Pro nobis ipsis orate ad Dominum Deum nostrum, quia peccavimus Deo nostro.* *A Romanos 15.* sic habet Apostolus: *Obsecro vos Fratres per Dominum nostrum Jesum Christum, & per Charitatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad Deum.* Et *Jacob cap. 5.* dicitur: *Orate pro invicem, ut salvemini, multum enim valet deprecatio justis assidua.*

Nec valet dicere cum Hæreticis, quod invocatio Sanctorum cedit in injuriam Christi Mediatoris, qui solus est Mediator, & Advocatus noster. 1. *Ad Timoth. cap. 2.* ibi: *Unus est Mediator Dei, & hominum, Homo Christus Jesu.* Non valet, inquam, quia, cum ibi Apostolus statim subjungat: *Qui dedit redemptionem semetipsum pro nobis,* aperte demonstrat, quod non loquitur de Mediatore per intercessionem, sed solum de Mediatore per Redemptionem, quem solum esse Christum Jesum unicum nostrum Redemptorem, de Fide nos ipsi indubitanter tenemus, quamvis plures Mediatores per intercessionem admittamus.

✠ Christus est etiam Mediator per intercessionem, & diversimode à Sanctis. Vide *expositionem doctrine Catholicæ Ecclesiæ* magni Bossuetii, cap. 15. ✠

Oratio ex Christi promissione habet infallibilem impetrandi vim, dummodo adsint conditiones requisitæ; *Communis.* Habetur enim clare ex pluribus Evangeliorum textibus; *Matthæi 7.* dicitur: *Petite, & dabitur vobis, & ib. cap. 21.* habetur: *Omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis, & Marc. 11.* promittitur expresse: *Propterea dico vobis, omnia quaecumque orantes petitis, & credite, quia accipietis, & evenient vobis.* *Luc. 11.* absolute dicitur: *Omnis enim, qui petit, accipit, & Joann. 16.* concludit suam infallibilem promissionem dicens: *Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

Prima conditio requisita ad efficaciam, & ineffabilem effectum orationis est, quod petantur necessaria, & utilia ad salutem; cum enim ad infallibiliter obtinendum juxta textum mox allatum *Joannis 16.* debeamus petere in nomine Salvatoris, clare indicat, quod petenda sint necessaria, & utilia ad salutem, quia, ut optime ad eum locum exponit S. Augustinus *tract. 102. in Joannem:* *Non petitur in nomine Salvatoris, quidquid petitur contra rationem salutis.*

Secunda conditio est, quod oratio sit pia, scilicet cum devotione, & maxime cum firma Fide obtinendi id, quod petitur, quia supracitatae promissiones Christi ad infallibilem effectum, seu impetrationem orationis exigunt Fidem orantis. Unde *Jacobi 1.* dicitur: *Postulet autem in Fide, nihil hesitans: qui enim hesitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur,*

tur, & circumfertur; non ergo aestimet homo ille, quod accipiat aliquid in Domino.

25 Tertia conditio est, quod oratio fiat pro se ipso, & non pro aliis. Ut enim optime observat S. Augustinus tract. 102. in Joannem: Exaudiuntur omnes pro seipsis, non autem pro omnibus; Unde non simpliciter dictum est, dabit, sed dabit vobis. Quamvis enim ex charitate orare possimus, ac debeamus etiam pro aliis, juxta illud Jacobi 5: Orate pro invicem, ut salvemini, tamen multo difficilius censetur impetratio pro aliis, quam pro seipso, cum alii possint obicem ponere ratione propria indispositionis, quam indispositionem tollere, & dispositionem ponere pro aliis, non est in potestate orantis, sicuti est in sua potestate pro se ipso: dato autem, quod alii, pro quibus oratur, sint debite dispositi, etiam oratio pro ipsis facta, & ceteris aliis conditionibus vestita, habebit suum infallibilem effectum, seu impetrationem, ut recte docent Layman loc. cit. n. 10. Reiffenstuel tract. 5. dist. q. 5. de oratione n. 53. & alii.

26 Quarta conditio orationis infallibiliter, & certo impetrantis est, quod fiat perseveranter, id est, si prima vice non obtineamus, iterum, iterumque instemus. Unde Christus Dominus Luc. 18. dicit: Oportet semper orare, & non deficere: Et ex professo late id ostendit Luca 11. de amico, & tribus panibus dicens: Et si ille perseveraverit pulsans, dico vobis, et si non dabit illi surgens, eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, & dabit illi quotquot debet necessarios. Et ego dico vobis: Petite, & dabitur vobis, querite, & invenietis, pulsate, & aperietur vobis.

27 Supradictis quatuor conditionibus concurrentibus, oratio semper infallibiliter impetrat; & si non impetret, provenit ex defectu alicujus ex dictis conditionibus, ut omnes ipsas egregie complectens dicit S. Basilius serm. de orand. Deum, ibi: Ideo quando petis, & non accipis, est, quia perperam postulasti, vel infideliter, vel leviter, vel non conferentia tibi, vel destitisti; Et jam dixerat Jacobus Apost. in sua canonica cap. 4. Petitis, & non accipitis, eo quod male petatis.

28 Immo supradictis quatuor conditionibus concurrentibus exaudiuntur etiam ipsimet peccatores, ut docet Communis Doctorum cum S. Thoma 2. 2. quest. 13. art. 16. Et expresse S. August. tract. 44. in Joannem, dicens: Si peccatores Deus non exaudiret, frustra ille Publicanus oculos in terra dimittens, & pectus suum percutiens diceret: Deus, propitius esto mihi peccatori. Et S. Joann. Chrysostom. explicans illa verba Christi Matthaei 7. Omnis, qui petit, accipit, addit, sive justus sit, sive peccator, dum rite oret; Et ratio est, quia orationis proprius effectus, seu impetratio non nititur justitia, seu statu gratiae, sicut meritum solum, sed tantum gratia, misericordia, & liberali promissione Dei, qui dives est, ac pius in omnes justos, ac impios Judaeos, & Graecos, qui invocant illum. Non enim (scribit Apostolus ad Romanos 10. num. 12.) est distinctio Judaei, & Graeci, nam idem Dominus omnium; Dives in omnes, qui invocant illum.

29 Nec valet objicere illud caeci nati Joan. 9. Scimus quia Deus peccatores non audit, non valet, inquam, quia, ut respondet S. Augustinus, loc. cit. illud est dictum nondum Spiritu Sancto injuncti, seu perfecte illuminati, & ideo non est ratum, quamvis possit ratificari (ut dicit S. Thomas loc. cit.) si intelligatur de peccatore in quantum peccator est, utpote qui, vel cum actuali affectu peccati, vel pro ipso affectu peccati petat; hunc enim Deus non exaudit ex mera misericordia, nisi quandoque ad vindictam, juxta illud S. Augustini tract. 73. in Joann. Deus quaedam negat propitius, quae concedit iratus; tum quia proprius sensus illius caeci videtur esse, quod Deus peccatores non exaudiat ad patratiorem miraculorum in confirmationem falsae fidei, & consequenter Christum non potuisse tunc facere miraculum, nisi ejus vita, & doctrina esset justa, vera, & a Deo. Sic ad literam Sporer loc. cit. n. 15.

30 Oratio quotidiana fidelium, & praesertim Pater noster &c. delet peccata venialia, & quotidiana, textu expresso in cap. De quotidianis 20. dist. 3. de Pœni-

tent. ibi: De quotidianis, brevioribus, levibusque peccatis, sine quibus haec vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit: Eorum est enim dicere Pater noster, qui es in caelis &c. Delet omnino haec oratio minima, & quotidiana peccata. (Leg. 27. tit. 4. part. 1.)

Advertendum est, quod in instructione pro expositione SS. Sacramenti occasione Orationis 40. Horarum italice tradita de mandato Clementis XI. & a nobis allata sub verb. Eucharistia in fine, non excipiuntur sub §. 10. pro facultate canendi missam votivam de SS. Sacramento omnes dies, qui excipiuntur in posteriori, & novissima simili instructione italice pariter tradita de mandato Clementis XII. In hac enim sub dicto §. 10. post verba Come anche eccettuata la Feria quarta delle Ceneri, e le Ferie seconda, terza, e quarta della settimana Santa, excipiuntur etiam li giorni dell' Ottava di Pasqua, e di Pentecoste, e vigiliè del S. Natale, e della Pentecoste, e l' Ottava dell' Epiphania, qui non erant excepti in dicta Instructione Clementis XI. Hinc utpote posterior, attendenda est nunc Instructio Clementis XII. quoad exceptionem etiam supradictorum dierum. In reliquis autem est utraque eadem ad literam: unde sufficit cum dictorum exceptorum dierum additione, attendere jam allatam loc. cit. Instructionem. Vide ibidem.

Orationes, praeter eas, quae in Ecclesia receptae sunt, in sacris Ritibus, non sunt admittendae. Benedict. XIV. tom. 1. const. 86. incip. Inter omnigenas, §. 18.

Orationes, seu preces publicae, earumque formulae ab Ecclesiastica auctoritate indicendae sunt & designandae. Idem const. 82. incip. Quemadmodum preces.

Oratio in communi suadetur & laudatur. Oratio- num vocalium recitatio laudatur, & confirmantur Indulgentiae eas recitantibus concessae: orationis mentalis exercitium docentibus, illamque peragentibus novae Indulgentiae conceduntur. Orationem mentalem per mensam peragentibus, & confessis ac Sacra Communione refectis indulgentia plenaria conceditur. Haec omnia ex constitutione Bull. tom. 2. Benedicti XIV. quam hic per extensum adducimus.

Ven. Fratribus Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiscopis, Episcopis, & Praesulibus locorum Ordinariis universis gratiam, & communionem Sedis Apostolicae habentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

QUEMADMODUM nihil est hominibus a familiari Dei consortio, & consuetudine avulsis, & ejectis ad divinos hauriendos fulgores, ad aeternam salutem procurandam, & ad Deum quasi manu facta coeundum magis opportunum, salutare, ac necessarium oratione, quae est veluti ascensio animae de terrestribus ad caelestia, inquisitio Superiorum, invisibilium desiderium, conjunctio Spiritui Sancto, & ad Deum locutio, ita ne desolutione desoletur universa terra ex eo, quod nullus recogitet corde, omnes, & singuli ubique, & semper salutaribus praecipis moneudi sunt, quod oporteat semper orare, & nunquam deficere: ut in omni oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione, petitionibus nostris innotescantibus apud Deum, ipse qui dives est in omnes eum invocantes, nec nostras ab se deprecationes, nec suas a nobis amoveat miserationes. Ea propter praedecessores nostri Romani Pontifices Divina institutione formati, ut Christianifideles ad orationis, sive vocalis, sive mentalis, ut dicitur, illa sit, studium cum alacritate ineundum, & sine intermissione frequentandum incitarent, eosdem tum cohortationibus inflammare, tum caelestium etiam munierum thesauris, quorum dispensationem ipsis crediderat Altissimus allicere studuerunt. Indulgentias enim, peccatorum remissiones, & de injunctis eis quomodolibet debitis poenitentis relaxationes elargiti sunt

iiis,

iis, qui sive vocales preces recitent, sive per ali-
 quod temporis spatium quotidie in lege Domini me-
 ditarentur. Nos autem laudatissimis eorundem præ-
 decessorum nostrum exemplis incensi, non solum om-
 nes, & singulas indulgentias, peccatorum remissiones,
 & pœnitentiæ relaxationes per eosdem nostros præ-
 decessores pro recitantibus quascumque vocales preces
 (dummodo numquam revocatae fuerint) aut quomodo-
 libet orantibus quocumque modo, sive ad tempus, si-
 ve in perpetuum ad hanc usque diem concessas Apos-
 tolica auctoritate, tenore præsentium, sub iisdem pror-
 sus modo ac forma confirmamus, & quatenus opus sit,
 de novo concedimus: Verum etiam alias insuper iis
 præsertim, qui mentalis orationis, seu meditationis stu-
 dio operam dederunt ut infra, impertimur. Primum
 itaque omnibus, & singulis sive qui tam in Ecclesiis,
 quam alibi, & ubicumque locorum publice, & priva-
 te quoscumque homines orandi, seu meditandi rudes
 quomodocumque orare, & meditari docuerint, sive qui
 pie orandi, & meditandi institutioni hujusmodi, ut
 præmittitur, interfuerint, dummodo vere pœnitentes,
 ac sacra communione refecti, qua vice id egerint, sep-
 tem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis,
 seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ec-
 clesie consueta relaxamus. Iis vero tam docentibus,
 quam addiscentibus, qui assidue præmissa peregerint,
 ac similiter vere pœnitentes, ac sacra communione re-
 fecti, pro Christianorum Principum concordia, hære-
 sum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesie exaltatio-
 ne, pias ad Deum preces effuderint semel in mense
 pro uniuscujusque commodo, & arbitrio plenariam om-
 nium peccatorum suorum indulgentiam, & remissio-
 nem, quam per modum suffragii animabus Christifi-
 delium, quæ Deo in charitate conjunctæ ab hac luce
 migraverint, applicare possint, misericorditer in Do-
 mino concedimus. Insuper iis, qui per duos quadran-
 tes continuatos, vel saltem per quadrantem horæ sin-
 gulis diebus, & per totum mensem orationi mentali
 dabunt operam, & vere pœnitentes, & confessi, Sanc-
 tissimum Eucharistie Sacramentum sumserint, ac pro
 Christianorum Principum concordia, hæresum extirpa-
 tione, & Sanctæ Matris Ecclesie exaltatione pias apud
 Deum preces pariter effuderint, plenariam semel quo-
 libet mense omnium peccatorum suorum indulgentiam,
 & remissionem; quam itidem per modum suffragii ani-
 mabus Christifidelium, quæ Deo in charitate conjunc-
 tæ ab hac luce migraverint, applicare possint, auc-
 toritate, & tenore similibus misericorditer in Domino
 elargimur. Etsi autem juxta divinum Domini Nostri
 Jesu Christi præceptum oporteat, ut quisquis oraturus,
 ne ad instar hypocritarum videatur ab hominibus, in-
 tret cubiculum suum, & clauso ostio oret coelestem
 Patrem in abscondito; tamen cum ipse Dominus di-
 xerit, quod ubi sunt duo, vel tres congregati in no-
 mine meo, ibi sum in medio eorum; & Sanctus Joan-
 nes Chrysostomus prædicet: esse in oratione cum fra-
 tribus plus aliquid; videlicet concordiam, conspiratio-
 nem, amoris conjunctionem, & charitatis clamorem
 felici societate, ex qua orationes infirmiores, se simul
 complexas, validiores in cœlum evehi; optimum es-
 set, ubi commode fieri posset, ut quemadmodum in
 nonnullis institutum esse accepimus, ita in omnibus,
 & singulis diœcesibus in more poneretur: nimirum,
 ut singulis diebus, dato certo campanarum signo, si-
 ve in Ecclesiis, dummodo totius populi multitudo unum
 in locum, ubi oret, masculis à fœminis seorsim collo-
 catis, convenire facile possit, & nulla suboriatur con-
 fusio, & inordinatio, sive in propria domo patresfa-
 milias, eo aut alio opportuniori tempore ante imagi-
 nem sacram cum tota familia convenientes orent. Ea
 propter Vos Venerabiles Fratres rogamus, & in Do-
 mino hortamur, ut omnibus, & singulis Ecclesiarum,
 priorumque locorum, in civitatibus quidem Cathedra-
 lis, aliarumque præcipuarum Ecclesiarum; in oppidis
 vero Parochialium Ecclesiarum Superioribus, ac Rec-
 toribus injungatis, ut præmisso campanæ sonitu iis die-
 bus, iisque horis, quibus vobis opportunius in Domi-
 num visum fuerit, dando, decernendoque omnes Chris-

tificales uniuscujusque curæ commissos, quos in unum
 convenire contigerit, in mentalis orationis studio eru-
 dire, sive per alios peritos erudiri faciant, atque ad
 illam frequentandam accendere, & necessitatem, uti-
 litatemque proponere, indulgentiarum thesaurus, quos
 de benignitate apostolica elargimur, explicare, & ad
 ipsos ea, qua decet, pietate, reverentia lucrandos in-
 flammare studeant, & enitentur, atque etiam, si com-
 mode, ut præmittitur, fieri poterit, orationi mentali
 in communi prædicta, ut dicitur, vacare, in eaque
 exerceri faciant, & curent. Præsentibus perpetuis fu-
 turis temporibus valituris. Volumus autem, ut earum-
 dem præsentium literarum transumptis, seu exemplis
 manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo per-
 sonæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea-
 dem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eis-
 dem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. In-
 terim Apostolicam Benedictionem Vobis, Venerabiles
 Fratres, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub
 annulo Piscatoris die XVI. Decembris M.DCCXLVI.
 Pontificatus nostri anno sexto. = *Cæjtanus Amatus.*

* Anno antecedenti super eodem argumento emanaverat
 hoc aliud Decretum.

Cum Sacre Cengreg. Indulgentiis, sacrisque reli-
 quiis præpositæ humillime expositum fuerit, tribus die-
 bus, scilicet Feria V. in Cœna Domini, ac Parasce-
 ves, & Sabbathi Sancti, quibus incruenta Sanctissimi
 Corporis, & Sanguinis D. N. Jesu Christi sacrificia ex
 ecclesiasticæ disciplinæ instituto offerri minime pos-
 sunt, quoddam pium exercitium in Urbe, & in ali-
 quibus Italiæ locis introductum inveniri sub hac le-
 ge, ut quisque spatio saltem unius horæ omnibus ac
 singulis præfatis diebus orationi mentali, vel vocali
 in suffragium animarum in Purgatorii pœnis degen-
 tium vacare debeat, ut quo tempore ipsæ fidelium de-
 functorum animæ suffragiis ex missarum celebratione
 provenientibus destituuntur, alia qua potest ratione
 valeant adjuvari, eadem Sacra Congregatio die 6. Apri-
 lis 1745. re mature perpensa ad laudabile hujusmo-
 di institutum confovendum, omnibus & singulis utrius-
 que sexus in Urbe, ac in Italia Christifidelibus, qui
 saltem corde contriti diebus in Cœna Domini, ac Pa-
 rasceves, & Sabbathi Sancti orationi mentali, vel vo-
 cali in suffragium fidelium defunctorum unam saltem
 horam devote impenderint, indulgentiam septem an-
 norum, totidemque quadragenarum animabus fidelium
 defunctorum applicabilem in perpetuum concedendam
 esse censuit. De quibus facta per me infrascriptum Se-
 cretarium die 10. ejusdem mensis Sanctissimo Domi-
 no relatione, Sanctitas sua votum Sacre Congrega-
 tionis approbando benigne annuit. = C. Card. de Hie-
 ronymis Præf. = *A. M. Erba Protonotarius Apostol.*
Secret.

Eadem Indulgentiam confirmavit SS. D. N. Papa
 Benedictus XIV. die 4. Martii 1750. anno Jubilæi. Vide
 verb. Jubilæum art. 1. n. 47. *

Ut quisque sciat modum concludendi orationes, seu
 collectas tum in missa, tum in divino officio, quidam
 Sacer Poeta sequentibus versibus omnes quotquot dari
 possunt conclusiones univit, videlicet.

*Per Dominum dicas, cum Patrem Presbyter oras,
 Cum Christum memoras, per eundem dicere debes,
 Cum Christo loqueris, qui vivis dicere quæras,
 Qui tecum, si sit collectæ finis in illo,
 Et si Spiritus almus, ejusdem dicere debes.*

* Peccatorum orantium tria sunt genera. Alii sci-
 licet in statu peccati mortalis degunt, & se credunt
 contritos, quamvis non sint. Eorum oratio rite institu-
 ta à Deo exauditur. Alii dolent quidem de peccato, sed
 non ita, ut ab eo se expediant; hi vero, ut eniti, ac se
 liberare valeant, si ideo Deum deprecentur, ea saltem
 impetrabunt, quæ ad æternam suam salutem pertinent.
 Sunt tandem, qui nec dolent de peccato, nec enitun-
 tur,

- tur, ut è statu illo exeant, immo nec volunt; si quid illi petierint à Deo vel spirituale, vel temporale raro exaudiuntur. Ita ex Suarez, *Instit. Eccl.* 62. §. 10. *
- 34 * Orationes præter eas, quæ in Ecclesia receptæ sunt, in Sacris Ritibus non sunt admittendæ; *Benedict.* XIV. tom. 1. const. 89. *incip.* Inter omnigenas §. 18.
- 35 Orationes, seu preces publicæ, earumque formulæ ab ecclesiastica auctoritate indicendæ sunt, & designandæ; idem const. 82. *incip.* Quemadmodum.
- 36 Oratio in communi suadetur, & laudatur; idem tom. 2. const. 23. *incip.* Quemadmodum nihil :: Orationum vocalium recitatio laudatur, & confirmantur indulgentiæ eas recitantibus concessæ; idem *ibid.* Orationis mentalis exercitium docentibus, illamque peragentibus novæ indulgentiæ conceduntur; idem orationem mentalem per mensem peragentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, indulgentia plenaria conceditur; idem *ibid.* Vide *supra* n. 32. ubi affertur integra dicta constitutio. *

ORATORIUM.

SUMMARIUM.

- 1 ORATORIUM generice captum quid sit.
- 2 Oratorium pro missis celebrandis aliud est publicum & aliud est privatum.
- 3 Oratorium publicum pro missis celebrandis quale sit, & debeat esse.
- 4 Oratorium privatum pro missis celebrandis quale sit, & debeat esse.
- 5 Affertur decretum Clementis XI. de celebratione in Oratoriis privatis.
- 6 Affertur formula indulti pro Oratorio privato.
- 7 Affertur clausula, quæ solet poni pro infirmo, etiam nobili.
- 8 Quadruplicis speciei solent Oratoria privata concedi, & assignantur.
- 9 Ad uberiores notitiam juvat expendere singulas clausulas supradictæ formulæ solitæ commuiter dari in concessione Oratorii privati.
- 10 Expenditur prima clausula: Qui ut asseris de nobili genere &c. quæ importat veram nobilitatem ab ascendentibus derivatam, & sufficit sola nobilitas patris.
- 11 An sufficiat sola nobilitas matris.
- 12 Expenditur secunda clausula: In privato Domus tuæ &c. quæ non privat indultarium hoc privilegio, etiamsi mutet domicilium, & illud transferat etiam in aliam diocesim.
- 13 In tali casu debet approbari ab Ordinario illius civitatis seu diœcesis, ad quam Oratorium transfertur.
- 14 Et probabiliter debet iterum approbari, etiamsi transferatur de una in aliam domum intra eandem civitatem, seu de uno loco ad alium intra eandem domum.
- 15 In casu vero, quod verba illa: solitæ habitationis in diœcesi N. existentis, seu civitatis N. vel diœcesis N. posita sint in indulto restrictivè, & taxativè, transferens habitationem ab una ad aliam diœcesim, non trahit secum privilegium Oratorii privati.
- 16 Privilegiatus potest probabiliter, tam in civitate, quam ruri, dum ibi commoratur, uti Oratorio privato, ita tamen, ut interim non utatur eo, quod est in civitate.
- 17 Tertia clausula; decenter muro extructo, & ornato, denotat, quod locus, in quo vult erigi Oratorium, debet esse decens, muro clausus saltem à tribus lateribus, ornatus, & instructus omnibus spellectilibus necessariis ad Sacrum faciendum, & ab omnibus domesticis usibus liber, & segregatus.
- 18 Unde supra cubiculum Oratorii, seu supra Capel-

lam non debet retineri lectus ad dormiendum, aut alia res profana.

- 19 Potest tamen privilegiatus, si nolit amplius uti privilegio, pro suo libito convertere Oratorium in usus profanos.
- 20 Si autem privilegiatus velit iterum tale Oratorium profanatum remittere ad usum celebrandi Sacrum, indiget nova approbatione Ordinarii.
- 21 Quarta clausula; per Ordinarium loci prius visitando, &c. indicat non posse valide Oratorium constitui, nisi præcedat visitatio, & approbatio Ordinarii, ejusque licentia.
- 22 Sufficit tamen, si semel visitetur, & approbetur, & licentia obtineatur ab Ordinario loci, vel ejus Vicario, seu Delegato, aut Vicario Capitulari.
- 23 Ordinarius adinveniens Oratorium præditum omnibus requisitis in indulto, tenetur approbationem, & licentiam concedere.
- 24 Ex justa causa potest tamen eam non concedere, & concessam revocare, donec Oratorium sit decenter instructum omnibus in indulto requisitis.
- 25 Privata Oratoria post primam visitationem non possunt amplius de Jure visitari ab Episcopo.
- 26 Attamen Episcopus per viam denunciationis, & inquisitionis potest accedere ad ipsa Oratoria privata, ut videat quomodo se habeant, & an decenter retineantur, & custodiantur.
- 27 Episcopus non potest concedere licentiam celebrandi in Oratoriis privatis.
- 28 Immo Episcopi neque possunt concedere licentiam domi celebrandi, ut infirmus pro Viatico communicetur.
- 29 Potest tamen Episcopus concedere licentiam erigendi Oratorium in domo privata, & inibi per modum habitus semper celebrandi; dummodo tale Oratorium habeat publicum ingressum, & egressum.
- 30 Privilegium Oratorii durat durante vita illius, cui facta est concessio, eoque mortuo, finitur, nec transit ad hæredes.
- 31 Mortuo Summo Pontifice, qui concessit, & Ordinario, qui approbavit Oratorium, non petit Oratorii concessio.
- 32 Immo indultum Oratorii non perit mortuo Pontifice concedente, etiamsi ante ipsius mortem nondum fuerit ab Ordinario approbatum, & executioni demandatum.
- 33 Quinta clausula: Unam missam pro unoquoque die, clare demonstrat non posse ibi celebrari, nisi unicam missam pro qualibet die.
- 34 Unde tam celebrans, quam celebrare faciens in dicto Oratorio alteram missam, & plures, peccant mortaliter.
- 35 Sexta clausula: Dummodo in eadem domo celebrandi licentia, &c. aperte ostendit, quod in eadem domo nequeunt esse plura Oratoria, & quod idem Oratorium nequit suffragari quoad satisfaciendum præcepto audiendi missam pluribus Dominis, & Familiis distinctis.
- 36 Unde, si in eadem domo sint duo Domini cum suis distinctis Familiis, & uterque impetraverit indultum Oratorii, iis qui posterius impetravit, non potest eo uti durante indulto pro eadem domo prius impetrato.
- 37 Cessante autem primo indulto incipit valere secundum posterius impetratum pro eadem domo.
- 38 Si autem plures familiæ habitent in domo divisa in plures distinctas partes, potest pro qualibet habere locum privilegium Oratorii privati.
- 39 Item, si domus pluribus Solaris constet, & in ipsis constituentur diversæ habitationes, pro diversis familiis, erunt diversæ domus juxta diversitatem solariorum.
- 40 Septima clausula: Per quemcumque Sacerdotem ab Ordinario approbatum, &c. indicat Sacerdotem ibi celebraturum debere habere à suo respective Superiore approbationem saltem generalem, & li-

- centiam saltem tacitam, seu non prohibitionem ibi celebrandi.
- 41 Unde, si quis ex rationabili causa positive inhi-beretur à suo respectivo Superiore, graviter pec-caret ibi celebrando.
- 42 Non requiritur tamen pro ibi celebrando licentia Parochi.
- 43 *Octava clausula*: Sine Jurium Parochialium præ-judicio, denotat, quod in his privatis Oratoriis non potest exerceri ullum munus Parochiale sine licentia Ordinarii, vel Parochi.
- 44 Hinc non possunt ibi exigi decimæ, primitiæ, seu oblationes, quæ de Jure dantur Parocho; nec po-est ministrari Sacramentum Eucharistiæ tem-pore Paschatis sine licentia Parochi, aut Ord-i-narii; nec denunciari matrimonia, aut hujus-modi.
- 45 In his privatis Oratoriis potest ministrari Sacra-mentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, si id non sit per specialem aliquam constitutionem expresse prohibutum.
- 46 Immo plurimi Doctores tenent posse Regulares in Oratoriis privatis Eucharistiam extra festum Pas-chatis ministrare, etiam Episcopis contradicen-tibus.
- 47 Consultius tamen est id non facere, Episcopis con-tradicientibus.
- 48 Sacerdotes autem seculares non possunt ibi minis-trare nisi de licentia saltem præsumta, & ta-cita Episcopi, vel Parochi.
- 49 *Nona clausula*: Exceptis diebus Paschatis &c. ex-cepit solemniora quædam festa hic assignata, in quibus non licet in Oratoriis privatis missam celebrare.
- 50 Hinc, si quis in dictis festis exceptis celebret, vel celebrari faciat in Oratoriis privatis, gra-viter, & dupliciter peccat.
- 51 *Decima clausula*: In tua, & familiæ tuæ præsen-tia &c. designat personas, quæ in indulto compre-henduntur, & hic assignantur.
- 52 Famuli, & famulæ non veniunt hic nomine fa-miliæ.
- 53 Unde sequendi non sunt Doctores tenentes posse famulos & famulas sibi celebrari facere missam, eamque audire & satisfacere præcepto in Ora-torio privato sine præsentia personarum, quarum contemplatione concessum est indultum.
- 54 Possunt tamen missam sibi facere celebrare, & eam audiendo satisfacere præcepto in Oratorio privato sine præsentia domini omnes illi, qui sunt de familia agnatitia, & cognatitia indultarii; dummodo habitent cum ipso indultario, & ipsius sint comensales; & ast nunc attendenda est novis-sima dispositio, quæ adducitur.
- 55 Pater, mater, filii, ac filiæ, fratres, & sorores privilegiati, eorumque uxores, ac viri, non gau-dent tali privilegio, si habitent in eadem domo, sed vivant suis expensis propriis.
- 56 *Undecima clausula*: Necnon in hospitum tuorum no-bilium præsentia, denotat, quod duplex conditio de-bet concurrere, nempe quod sint hospites, & quod sint nobiles.
- 57 Non requiritur tamen in ipsis nobilitas ex ge-nere, sed sufficit quæcumque alia nobilitas.
- 58 Hospitum appellatione qui veniant.
- 59 Qui veri sunt hospites, si ex aliquo accidenti ab-sit die festo indultarius, possunt sibi facere ce-lebrari missam, eamque audiendo satisfacere præ-cepto in dicto Oratorio absque præsentia Domini.
- 60 *Duodecima clausula*: Volumus autem, quod fami-liares servitiis tuis, &c. aperte demonstrat, quod illi familiares, qui non sunt actu necessarii ser-vitiis domini tempore dictæ missæ, non satisfac-iunt ibi præcepto, quamvis ejus expensis vivant, & comensales sint.
- 61 Necessitas servitii in dictis familiaribus requisita, qualis debeat esse.
- 62 Affertur notabilis advertentia.
- 63 An celebrans, & Minister satisfaciant in Orato-rio præcepto audiendi missam; ad n. 64.
- 65 In Oratorio privato, in quo ex justa causa ab Apostolica Sede conceditur facultas celebrandi missam in die Nativitatis Domini, possunt, & debent celebrari omnes tres missæ.
- 66 Habens Bullam Cruciatæ non satisfacit præcepto audiendo missam in privato Oratorio.
- 67 Oratoria, quæ sunt in aulis publici palatii civi-tatis, ubi Senatores conveniunt, sunt privata, adeo-que opus est indulto Summi Pontificis, ut ibi ce-lebrari possit.
- 68 In capellis carcerum publicorum potest quolibet die missa celebrari, & ab omnibus ibi missam au-dientibus satisfieri præcepto.
- 69 Item potest satisfieri præcepto, audiendo missam in Oratoriis privatis Episcoporum.
- 70 Etiam si sint Episcopi Titulares. Non possunt au-tem Episcopi uti Oratorio privato extra domum propriæ habitationis; juxta tamen posteriorem Pontificum declarationem, seu explicationem.
- 71 Item potest satisfieri præcepto, audiendo missam in Oratoriis privatis Cardinalium.
- 72 Regulares possunt in suis Conventibus habere Ora-toria privata absque alio indulto.
- 73 Quoad hæc Oratoria non sunt revocata privilegia Regularium à Concilio Tridentino.
- 74 Et dato etiam, quod essent revocata quoad hæc Oratoria, fuerunt per posteriorem concessionem innovata.
- 75 Nec etiam quoad hæc Oratoria privata sunt re-vocata privilegia Regularium in novissimo de-creto Clementis XI. de celebratione in Oratoriis privatis.
- 76 In supradictis privatis Regularium Oratoriis pos-sunt omnes fideles missam audire, & satisfacere præcepto.
- 77 Quid circa hoc sentiant aliqui.
- 78 An Regulares possint habere Oratoria privata etiam extra Conventus in grangiis, & domi-bus ruralibus utilitatis, & recreationis causa ac-quisitis.
- 79 Ut Regularium privata Oratoria legitime erigan-tur, & deputentur, quid requiratur.
- 80 Regulares nequeunt erigere altare portatile in do-mo privata Consanguineorum, & ibi celebrare pro ministrando Viatico Regulari ibi esistenti graviter infirmo.
- 81 Non permittitur à Sacra Congregatione Oratorium cum beneficio in domo privata; immo Sacra Con-gregatio Immunitat. ad tollenda inconvenientia mandat Capellam cum beneficio esse removendam à domo privati.
- 82 Quoad Oratoria privata attendenda nunc est no-vissima dispositio Benedicti XIV. quæ assignatur.
- 83 Oratorium publicum, facta prius legitime trans-latione onerum, potest, clausa janua viæ publicæ, reduci ad Oratorium privatum.
- 84 In Oratorio privato, in quo adest Apostolica fa-cultas celebrandi missam in die Nativitatis Do-mini possunt celebrari ab eodem Sacerdote omnes tres missæ.
- 85 Oratoria privata non solent facile concedi in domi-bus mulierum in communi viventium.
- 86 Oratorium esse publicum probatur ex multis, & adducuntur ad id plures Resolutiones Sacrarum Congregationum, ad n. 91.
- 92 Quamvis supra Oratorium, seu Capellam, aut Ec-clesiam nequeant esse cameræ, vel loca ad usum profanum: Subtus samen ipsa possunt esse horrea, cellæ vinariæ, aut apothecæ.
- 93 Oratorium permittitur in collegio, ut in eo va-leant quolibet die, etiam festo solemniter celebrari Missæ, & Sacramenta administrari Convictoribus, Discipulis, aliisque ibi degentibus, excepta ta-men communionem Paschali.
- 94 Subnectuntur Supplementa Auctoris, ad n. 99.

100 Additiones ex aliena manu.

Adducitur ultimo loco ad literam novissima constitutio
Benedicti XIV.

1 ORATORIUM generice captum est locus aptus ad orandum, præcesque Deo offerendas; Barbosa *lib. 2. Juris*
2 *eccles. univers. cap. 8. num. 1.* & alii communiter. Oratorium pro missis celebrandis aliud est publicum, &
3 aliud est privatum; *Communis.* Oratorium publicum pro missis celebrandis est illud, quod auctoritate Episcopi est erectum; & ad Dei cultum tantummodo perpetuo dedicatum, habens aditum, & liberum ingressum in viam publicam, & pariter egressum in viam communem; colligitur *ex cap. Oratorium 6. & cap. In Oratorio 7. dist. 42. cap. Quidam 10. caus. 18. q. 2. cap. Nemo 7. dist. 1. de consecrat. & authent. Ut nulus fabricet. Orator.* Et quod Oratorium publicum debeat habere portam continuo apertam correspondentem in publicum, declaravit Sacra Congreg. Episcop. 22. Septemb. 1719. apud Ursayam in *miscellan. Sacro, & profano 1. lit. O. num. 69.* & Sac. Congr. Concilii in *Savonien. 28. Julii, & 9. Septemb. 1724.* & sæpe alibi. Oratorium privatum pro missis celebrandis est illud, quod intra domesticos parietes in angulis domus privatæ non habens ingressum, vel egressum in viam publicam, ex concessione Sedis Apostolicæ, sub certis clausulis, & recognitione, & approbatione Ordinarii, est ad id ad tempus destinatum; ut colligitur *ex formula ordinaria indulti, & ex novissimo decreto Clementis XI. de celebratione in Oratoriis privatis edito die 13. Decemb. 1703.* Quod decretum, & formula indulti, ut ab omnibus percipiantur, & plane observentur, hic ad literam dantur.

DECRETUM CLEMENTIS XI.

De celebratione in Oratoriis privatis.

1 QUONIAM Sancta sancte tractanda sunt, ac præsertim
2 tremendum incruenti Sacrificii mysterium, quod
3 omni Religionis cultu, & veneratione peragendum
4 est; propterea super observandis & evitandis in celebratione
5 missarum in Sacrosanctis Œcumenicis Conciliis, à præsertim Tridentino
6 sub *cap. unico sess. 22.* inter cetera statutum est, ut tantum Sacrificium solummodo
7 in ecclesiis, aut oratoriis divino tantum cultui dicatis celebraretur,
8 præcipiendo Episcopis, & locorum Ordinariis, ne privatis in domibus, atque
9 omnino extra ecclesiam peragi paterentur; ac subinde Sacra Congregatio
10 Eminentissimorum, & Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium ipsius
11 Concilii Tridentini executioni, & interpretationi præpositorum sæpe
12 sæpius per opportuna decreta obrepentes abusus eliminavit; modernis
13 tamen temporibus innotuit Sanctissimo Domino Nostro, quod nonnulli
14 Episcopi sub prætextu privilegiorum capellis episcopalibus competentium,
15 & complures Regulares, sub prætextu privilegiorum, quæ ipsis à Sancta
16 Sede indulta noseuntur, per hujusmodi privilegiorum dilatationem, se
17 potius excessum, & abusum in nonnullis diocesis, præsertim regni
18 Neapolitani, ac in ipsa Neapolis civitate, ea sibi licere putant, quæ
19 permissa non sunt, quinimmo prohibita: Siquidem nonnulli Episcopi
20 etiam in aliena diocesi, & extra domum propriæ habitationis, in
21 privatis laicorum domibus erigi faciunt altare, ibique per unum, aut
22 plures ex suis Capellanis vivificam Christi Hostiam immolare; Regulares
23 vero in quibusdam magnatum, seu aliarum nobilium personarum privatis
24 Oratoriis, quæ certis quandoque ex causis à Sede Apostolica concedi
25 solent, celebrare audent, vel plures missas, quam in ipsis celebrare
26 sit indultum, vel absque præsentia personarum, quarum contemplatione
27 gratiosa concessio emanavit, vel extra debitas horas, & post meridiem,
28 vel illis etiam diebus, quibus per constit. diocesanas, aut etiam per
29 decreta Sac. Congr. Conc. celebrari prohibetur, aut quæ in ipsismet
30 indultis Apostolicis excipiuntur, quomodo nus in iis celebrari possit: aut
31 etiam altari portatili

FERRAR. BIBLIOTH. TOM. VI.

uti non verentur, in Sanctarum Sanctionum contemptum, ac Sancti Sacrificii irreverentiam.

Quamobrem ad abusus hujusmodi eliminandos, & ad instaurandam venerationem tremendo ministerio debitam, idem Sanctissimus Dominus Noster ex unanimitate voto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum inhærendo declarationibus, alias hac de re editis, expresse declarat, Episcopis, & his Majoribus Prælatibus, etiam Cardinalatus dignitate fulgentibus, neque sub prætextu privilegii clausi in corpore Juris, nec alio quocumque titulo, ullo modo licere extra domum propriæ habitationis in domibus laicis, etiam in propria diocesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi diocesani consensus adhiberetur, erigere altare, ibique Sactosantum missæ sacrificium celebrare, seu celebrari facere, ac pari modo in Oratoriis privatis, quæ per Sanctam Sedem concessa fuerint, non licere Regularibus cujusvis Ordinis, aut Instituti, seu Congregationis, etiam Societatis Jesu, aut etiam cujuscumque Ordinis Militaris, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, aut aliis quibuscumque Sacerdotibus, etiamsi essent Episcopi, in iis celebrare in diebus Paschatis, Sanctissimæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in indulto exceptis; in reliquis vero diebus prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscumque, etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica missa, quæ in indulto conceditur, celebrata fuerit, super quo celebraturus teneatur diligenter inquirere, & de eo se optime informare; atque illa etiam in casibus permissis celebrari nequeat post meridiem; demandando propterea ulterius, ac declarando in omnibus hujusmodi casibus personas quascumque dictas missas audientes, nullatenus Ecclesiæ præcepto satisfacere. Quo vero ad altare portatile iterum inhærendo declarationibus supradictis, censuit, licentias, seu privilegia concessa nonnullis Regularibus in *cap. In his, de privileg. & per alios Summos Pontifices aliis Regularibus communicata utendi dicto altari portatili, in eoque celebrandi absque Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse per idem Sacrum Concilium, & propterea eosdem Regulares prohibendos, ne illis utantur, ac mandandum, prout præsentis decreti tenore mandat Episcopis, aliisque Ordinariis locorum, ut contra quoscumque contravenientes, quamvis Regulares, procedant etiam tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, ad pœnas præscriptas per idem Sacrum Concilium in dicto decreto *sess. 22.* usque ad censuras latæ sententiæ, tributa etiam eisdem facultate per hoc decretum, ita procedendi, perinde ac si per S. Sedem specialiter concessa fuissent. Et ita Sanctitas sua declarat, & servari mandat. Romæ hac die 15. Decembris 1703. B. Card. Panciaticus Præf. Joann. Dominicus Thomas Episcopus Cyrenen. Sac. Congr. Secret.*

Die 8. mensis Januarii 1704. supradictum decretum affixum, & publicatum fuit in Monte Citatorio Curie Innocentianæ, ac aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Nicolaum Vasellum SS. D. N. Pæpæ Curs. Pro D. Mag. Curs. Thomas Orlandus Ap. Curs.

Forma indulti, ut referunt Quarti Commentar. in Rubricas Missalis part. 3. tit. 10. sect. 2. Gobat tom. 1. tract. 5. num. 347. Monacell. tom. 4. supplement. ad 2. tom. num. 470. & alii, solet esse tenoris sequentis:

DILLECTE Filii &c. Spirituali consolationi tuæ quantum cum Domino possumus benigne consulere, teque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes &c. supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; tibi, qui (ut asseris) nobili genere procreatus existis, ut in privato domus tuæ solitæ habitationis in diocesi N. existentis Oratorio, ad hoc decenter mure extructo, & ornato, seu extruendo, & ornando, ab omnibus domesticis usibus

libero, per Ordinarium loci prius visitando, & approbando, ac de ipsius Ordinarii licentia, ejus arbitrio duratura, unam missam pro unoquoque die, dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc daret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum Secularem, seu Regularem, sine tamen quorumcumque Jurium Parochialium præjudicio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, aliisque solemnioribus anni festis diebus exceptis, in tua, ac familiæ, & hospitum Nobilium tuorum præsentia celebrari facere libere, & licite possis & valeas, Auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, non obstantibus &c. Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ missæ actu non necessariis ibidem missæ hujusmodi interessentes ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur. — Dat. Romæ &c.

7 Pro infirmo autem etiam Nobili solet poni semper sequens clausula. Tibi, ut etiam diebus, ut præferatur, exceptis, si in illis ob infirmitatem è domo egredi non poteris, in dicto Oratorio prædictam unicam missam celebrari facere, ac illam cum una persona servitiis tuis necessaria dumtaxat audire libere, & licite valeas. Vel In tua, ac unius personæ servitiis tuis necessariæ dumtaxat præsentia, celebrari facere libere, & licite possis, & valeas. Volumus autem, quod alii præter supradictam personam missæ hujusmodi ibidem interessentes ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur; sic refert Monacell. tom. 1. tit. 13. formul. 1. sub n. 31.

8 Quadruplicis speciei solent Oratoria privata concedi. Primo pro civitate, & omnibus locis, sive ea sint oppida, sive villæ, sive dominia unius diocesis; & indultum hujus Oratorii conceditur solum personis nobilibus exercentibus jurisdictionem temporalem altam, vel bassam in aliquo loco, qui specificari debet; et tale indultum solet concedi cum clausulis contentis in formula adducta sub num. 6. Secundo pro rure tantum, sive pro locis, seu habitationibus extra urbem, vel oppidum sitis; et indultum hujus Oratorii conceditur etiam iis personis, quæ non sunt nobiles, & nullam exercent jurisdictionem temporalem in aliquo dominio. Tertio pro infirmis nobilibus (sive jurisdictionem temporalem exercent, sive non) quod convenit in omnibus cum Oratorio primi generis, præterquam quod valeat tantum pro eo tempore, quo Orator ob infirmitatem è domo ad audiendam missam egredi nequit, & nulla anni festività etiam solemnissima excipiatur, & una sola persona suis servitiis necessaria, præcepto audiendi missam satisfacere in illis possit, ut patet ex clausula adducta supra num. 7. Et hoc indultum potest etiam impetrari pro conjuge, patre, matre, filio, filia, fratre & sorore infirmis, si simul habitent; tunc enim ad tenorem supplicationis in eodem Brevi exprimuntur. Quarto pro itinerantibus, & vocatur altare portatile, quod solet concedi cum sequentibus clausulis. 1. Ut persona sit nobilis, sive jurisdictionem temporalem exercent, sive non. 2. Ut valeat tantum, v. g. per Italiam, Germaniam, Galliam, Hispaniam, & hujusmodi. 3. Ut valeat tantum in actuali itinere, & quidem, ubi missarum commoditas deest. Ceterum ejusmodi missæ interesse possunt valide omnes comites itineris. Taxa predictis indultis obtinendis solent esse 12. Secuta. Sic P. La-Croix lib. 6. part. 3. numer. 921. §. De Oratoriis; ubi dat etiam modum, formam ipsa indulta petendi.

9 Hic ad uberiolem notitiam juvat expendere singulas clausulas supradictæ formulæ solitæ communiter dari in concessione Oratorii privati, & adductæ sub n. 6.

10 Prima clausula: Qui, ut asseris, de nobili genere procreatus existis; importat veram nobilitatem ab ascendentibus derivatam; & sufficit sola nobilitas patris, ut tenet Communis Doctorum. An autem sufficiat sola nobilitas matris? variant Doctores: Monacell. enim tom. 4. supplement. ad tom. 2. num. 476. & sequent.

Quarti loc. cit. dub. 2. §. Colligitur primo cum Sanchez, & Tamburino ibi citatis, negant sufficere solam nobilitatem ex parte matris, ex eo quod nobilitas absoluta solummodo à patre derivatur. Pignatell. tamen tom. 1. consul. 98. num. 44. Amostaz de causis piis lib. 5. cap. 10. num. 37. cum seq. Card. Petra tom. 2. commentar. ad constit. 8. Honorii III. num. 26. & seq. varius probant ex multis sufficere solam nobilitatem matris, dicentes, quod tunc solum exposcatur nobilitas absoluta, quando ipsa venit in stricta, & propria significatione, non autem dum est causa favorabilis: quemadmodum in præsentibus, ubi expresse dicitur: Te specialibus favoribus prosequi volentes.

Secunda clausula: In privato domus tuæ solitæ habitationis in diocesi N. existentis Oratorio, non privat indultarium hoc privilegio, etiamsi mutet domicilium, & illud transferat, etiam in aliam diocesim, quia, cum hoc privilegium sit personale, immediate concessum personæ ratione sui, debet sequi personam quocumque se transferat, & figat habitationem; illa enim clausula, in diocesi N. existentis, non apponitur restrictive seu taxative, sed solum demonstrative in hunc sensum, solitæ tuæ habitationis, quæ nunc existit in diocesi tali; eo vel maxime quod sæpe in indultis reperitur dumtaxat scriptum Tibi diocesis N. Ita Angelus, Sylvester, Salas apud Bonacinam de dispensatione punct. 10. §. 2. Quintanadven. Pellizarius, Barbosa, Aversa, Tamburin. & alii, quos citant, & sequuntur Diana part. 9. tractat. 1. resolut. 7. La-Croix lib. 6. part. 2. num. 269. Quarti loc. cit. dub. 1. difficult. 2. & ita tenet enim Card. Petra loc. cit. num. 32. & seq. cum Navarr. Amostaz, Pasqualig. & aliis ibi citatis, ubi advertit, quod, cum motivum concessionis hujus privilegii non sit locus, seu diocesis, sed sola persona, locus, seu diocesis in indulto non apponitur taxative, seu respective; sed solum demonstrative, idem tenet Pignatell. loc. cit. num. 51. & 59. ubi insuper ex duabus decisionibus Rotæ addit, quod in casu dubio; an verba illa civitatis N. seu diocesis N. stent demonstrative, an vero taxative? Censentur stare demonstrative. In tali autem casu debet approbari ab Ordinario illius civitatis, sive diocesis, ad quam Oratorium transfertur, ut tenent omnes supracitati Doctores. Et probabiliter debet iterum approbari, etiamsi transferatur solum de una in aliam domum intra eandem civitatem, seu de uno loco ad alium intra eandem domum, quia prima approbatio non extendebat se ad hunc locum, tum quia in hac mutatione irrepere potest aliquod indecens contra tenorem indulti; adeoque necessaria est nova approbatio; Pignatell. loc. cit. num. 57. & 59. Tamburin. Quarti, & La-Croix locis citatis, & alii contra Quintanadv. Dianam & aliquos alios volentes non esse opus nova approbatione, si fiat mutatio loci in eadem civitate, vel domo.

In casu vero, quo verba illa Solitæ habitationis in diocesi N. existentis, seu civitatis N. vel diocesis N. aut hujusmodi posita sint in indulto restrictive, & taxative, quæ referant privilegium ad locum, ac proinde ipsum certe, & clare restringant ad locum, transferens habitationem ab una ad aliam diocesim, non trahit secum privilegium Oratorii privati, quia quamvis privilegium sit personale, & sequatur personam, potest tamen à concedente restringi ad certum locum, & operari, ut persona censeatur privilegiata tantum in illo loco, ita ut sequatur personam, quotiescumque extiterit in tali loco; & tale esset privilegium Oratorii privati, si haberet restrictionem ad locum; sic expresse Pignatell. loc. cit. num. 58. La-Croix lib. 6. part. 3. num. 931. §. De Oratoriis, & alii.

Privilegiatis potest probabiliter, tam in civitate, quam ruri, dum ibi commoratur, uti Oratorio privato, ita tamen ut interim non utatur eo, quod est in civitate; quia sicuti illa verba Domus tuæ solitæ habitationis excludunt omnem aliam domum, quæ non sit solita habitatio privilegiati, ita etiam includunt omnem domum, quæ sit solita habitatio, & proinde extendendam concessionem ad ipsam; Pignatell. loc. cit. numer. 60. Pasqualigus in qq. Canonici cent. 1. q. 84. n.

n. 3. & alii; Probabilius tamen docent oppositum Quarti loc. cit. dub. 3. difficult. 1. La-Croix lib. 6. part. 2. num. 1269. Diana part. 9. tract. 1. resol. 22. cum aliis ibi citatis, quia Summus Pontifex numquam per unum Breve concedit facultatem, ut possit celebrari missa in pluribus Oratoriis privatis, sed in uno tantum, ut constat ex stylo Curiae; in modernioribus autem Brevis solet apponi facultas utendi Oratorio privato, & in civitate, & ruri: unde est semper attendendus tenor indulti.

17 Tertia clausula: *Decenter muro extracto, & ornato, ab omnibus domesticis usibus libero*, denotat, quod locus, in quo vult erigi Oratorium, debet esse decens, muro clausus saltem à tribus lateribus, ornatus, & instructus omnibus supellectilibus necessariis ad Sacrum faciendum, & ab omnibus domesticis usibus liber, &

18 segregatus. Unde supra cubiculum Oratorii, seu supra Capellam non debet retineri lectum ad dormiendum, aut alia res profana, ut monet S. Carolus in 4. Concilio Provinciali, quod refert Gavant. in Manual. verb. Ecclesiarum reverentia num. 14. Et Sacra Congr. Immun. in Tridentina 30. Septemb. 1636. apud Ricc. in Synops. verb. Capella n. 7. & Monacell. tom. 4. supplement. ad 2. tom. num. 471.

19 Potest tamen privilegiatus, si nolit amplius uti privilegio, pro suo libito convertere Oratorium in usus profanos, quia Oratorium privatum non est locus sacer, nec immutabiliter dicatus divino cultui, adeoque nec gaudet Immunitate ecclesiastica, ut decrevit Sacra Congregat. Immunit. in Perusina 9. Decembris 1631. apud Barbosam in Summa Apostolic. decis. verb. Oratorium num. 10. Et sic tenet Quarti loc. cit. dub. 4. difficult. 2. Tamburin. opuscul. de Sacrific. lib. 1. c. 4. num. 10. & alii passim. Si autem privilegiatus velit iterum tale Oratorium profanatum remittere ad usum celebrandi Sacrum, indigebit nova approbatione Ordinarii; citati supra Doctores, & alii passim.

21 Quarta clausula: *Per Ordinarium loci prius visitando, & approbando, ac de ipsius Ordinarii licentia, ejus arbitrio duratura*, indicat non posse valide Oratorium constitui, nisi praecedat visitatio, & approbatio Ordinarii, ejusque licentia, quia haec omnia requiruntur ut conditiones necessariae ad hoc, ut valeat

22 Papae indultum; *Communis*. Sufficit tamen, si semel visitetur, & approbetur, & licentia obtineantur ab Ordinario loci, idest ab Episcopo, vel ejus Vicario, seu Delegato, seu à Vicario Capitulari Sede vacante; *Communis*.

23 Ordinarius adinveniens Oratorium praeditum omnibus requisitis in indulto, tenetur approbationem, & licentiam concedere, quia non habet potestatem limitandi concessionem Summi Pontificis: et si injuste eam deneget, vel semel concessam sine justa causa revocet, potest cogi ab Archiepiscopo, & aliis Superioribus, ut

24 eam concedat. *Communis*. Ex justa tamen causa, ut si deficient requisita, potest eam non concedere, & concessam revocare, donec Oratorium sit decenter instructum omnibus in indulto requisitis. *Communis*.

25 Privata Oratoria post primam visitationem in concessionem, & approbationem non possunt amplius de jure visitari ab Episcopo, nec ab eis potest exigi procuratio, quia cum non sint loca sacra, aut religiosa, immo nec pia, ut censuit Abbas in cap. ultima, de censibus num. 1. & Fagnan. ibid. num. 2. & 29. & ibid. in opusculo de grangiis num. 2. 9. & 26. Card. Petra loc. cit. num. 58. Pignatell. tom. 1. consult. 93. sub num. 24. circa medium, jam non videtur ex quo capite Episcoporum visitationi subiaceant, ut notant Fagnan. loc. cit. Card. Petra loc. cit. Ventriglia in praxi tom. 2. annotat. 19. §. unic. num. 19. Pignatell. loc. cit. num. 24. circa medium, ubi expresse dicit: „Nam licet Oratorium privatum visitetur, quando primo conceditur licentia, non tamen continuat jurisdictio Episcopi ad illud visitandum, cum privatum sit; unde de facto non visitatur;“ cap. final. de censib. juncto capit. 16. §. Deinde, eodem tit. in 6.

26 Tamen licet Episcopus non possit tamquam Visitator ad dicta Oratoria privata accedere, permissum

est ei nihilominus videre (saltem quando praecedit accusatio, vel denunciatio, aut fama publica, quod Oratorium indecenter teneatur, & in ipso non adsint, seu non serventur requisita in indulto), an revera indecenter teneantur, & non serventur dicta requisita; tunc enim Episcopus potest procedere super crimine in judicio actu visitationis, vel denunciationis, aut inquisitionis secundum ea, quae leguntur in cap. Qualiter, & quando 24. de accusationibus. Et sic potest accedere ad Oratoria privata, ut videat: an constet de corpore delicti, scilicet, an vere inibi deficient requisita in indulto, & sine debita reverentia sacrificium missae celebretur? & sic providere, ut opus fuerit; Innocentius in cit. cap. ultim. de censibus post principium, Abbas antiquus ibid. num. 2. & Abbas Siculus ibidem in fine, ubi sic ait: „Et Credo, quod licet Episcopus non possit visitare hujusmodi Oratoria, ut hic: tamen posse ad illa accedere, ut videat, quomodo se habeant, & si praeter formam juris constructa sint, & an honeste tractentur?“ Pignatell. tom. 1. cit. consult. 93. num. 24. circa medium, ubi sic dicit: Cui, scilicet Episcopo, non competit proprium jus visitandi Oratoria privata, licet possit ad illa accedere, ut videat, quomodo se habeant, & an bene tractentur? ut pariter distinguit Fagnan. in d. cap. ult. num. 25. de censibus; Thomas del Bene tom. 2. cap. 16. sect. 12. dub. 11. num. 6. Castropal. & alii apud ipsam. Et idem Pignatell. tom. 6. consul. 98. num. 39. ubi sic habet: „Illudque visitare amplius potest ultra primam vicem, ut cognoscat, an manuteneatur in eo statu, in quo debet esse, ut in ipso possit celebrari?“ Et sic concordat etiam Fagnan. in cit. cap. ultim. de censibus, disceptat. de grangiis, & eorum Oratoriis num. 25. Card. Petra loc. cit. num. 60. Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 2. cap. 8. num. 15. Ventriglia in praxi tom. 2. annotat. 19. §. unic. num. 19. & alii.

Episcopi non possunt concedere licentiam celebrandi in Oratoriis privatis; ibi enim missae non possunt celebrari, nisi de licentia Summi Pontificis, ut Sacra Congreg. Concilii respondit Archiepiscopo Bononiensi die 10. Martii 1615. Et eadem Sacra Congr. Concilii de mandato SS. D. Pauli V. die 25. Octobris 1615. irritavit licentias omnes celebrandi in Oratoriis privatis ab Episcopis concessas, & expresse prohibuit, ne hujusmodi licentias concedere auderent; & novissime in decreto Clementis XI. adducto supra sub num. 5. ubi prohibetur, quod, ne quidem ipsi Episcopi possint celebrare in Oratoriis privatis contra formam inibi praescriptam.

Immo Episcopi neque possunt concedere licentiam domi celebrandi, ut infirmus pro Viatico communetur; sic expresse Fagnan. cap. In his 30. de privileg. numer. 13. ubi refert sic declarasse Sacram Congregationem Concilii respondendo Eminentissimo Cardinali Paleotto, & iterum respondendo Eminentissimo Cardinali Legato Portugalliae; et sic tenent Eminentiss. Cardinalis Petra loc. cit. n. 15. & alii.

Potest tamen Episcopus concedere licentiam erigendi Oratorium in domo privata, & inibi per modum habitus semper celebrandi; dummodo tale Oratorium habeat publicum ingressum, & egressum, quia tunc posito ingressu publico, & egressu patente in publicam viam, illud Oratorium censetur publicum, adeoque propria auctoritate potest designari ab Episcopo ad divinum cultum tantum, & ad celebrationem Sacrificii; ita Aversa de Sacrific. q. 11. sect. 14. §. Quinto poterant, Naldus, Homobon. Pasqualig. & alii, quos citant, & sequuntur Diana part. 9. tractat. 1. resolut. 21. Quarti loc. cit. dub. 5. difficult. 5. & alii passim.

Privilegium Oratorii durat, durante vita illius, cui facta est concessio, eoque mortuo, finitur, nec transit ad haeredes, quia est privilegium personale, quod finitur morte personae privilegatae; l. In omnibus ff. de Regul. juris, & cap. Privilegium, de Regul. juris in 6. (Vid. reg. 27. & 28. tit. 34. part. 7.) Unde mortuo privilegiato, ne quidem familia ipsius agnatio eo amplius uti potest, quia non conceditur personaliter fami-

27

28

29

30

milix, sed accessorie, quatenus trahit ad participandum in privilegio domini, & ideo cum cesset privilegium quoad dominum, cessabit etiam quoad familiam; *cap. Quelibet, de election. § l. Nihil dolo, ff. de Regul. jur.* (Vid. *lit. A. pag. 38. ex num. 1. ad 15. lit. D. pag. 104. num. 60.*) Et sic tenent *Doctores communiter*, juxta praxim, ac stylum Curix Romanæ non permittentis hujusmodi privilegia transire ad successores, non obstante dicta clausula, *ac de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio duratura*: Nam ista clausula ponitur, non ad extendendam concessionem, sed ad illam modificandam, quatenus sit duratura ejus arbitrio, intelligendo de arbitrio prudentis, & boni viri, qui illam possit revocare ex justa causa juxta dicta *supra numer. 24.* Et docent Sanchez *lib. 7. consilior. cap. 1. dub. 55. num. 7.* Tamburin. *opuscul. de Sacrific. lib. 1. cap. 4. §. 4. num. 16.* Quarti *loc. cit. dub. 5. difficul. 2.* Card. Petra *loc. cit. num. 31.* Pignatell. *cit. consult. 98. n. 52.* Amostaz *de causis piis lib. 5. cap. 10. n. 83.* Pasqualig. *q. 626. n. 2.* & alii passim.

- 31 Mortuo Summo Pontifice, qui concessit, vel Ordinario, qui Oratorium semel approbavit, non perit Oratorii concessio, quia est gratia facta, quæ non cessat mortuo, vel amoto ab officio eo, qui eam concessit; unde mortuo Episcopo, non est opus alia licentia, & approbatione novi Ordinarii; Pignatell. *tom. 6. consult. 98. num. 53.* Quarti *loc. cit. dub. 5. difficul. 3.* & alii communiter; *arg. cap. Si cui 46. de præbend. in 6. ibi*: „Hujusmodi concessio (quam cum specialem gratiam contineat, decet esse mansuram) non expirat
- 32 „etiam re integra per obitum concedentis.“ Immo indultum Oratorii non perit, mortuo Pontifice concedente, etiamsi ante ipsius mortem nondum fuerit ab Ordinario approbatum; & executioni demandatum; Pignall. *loc. cit. num. 54.* & alii passim, *arg. cap. Si super gratia 9. de Offic. delegat. in 6. ibi*: *Ipsa gratia, licet nondum sit in ejus executionem processum, morte non perimitur concedentis*; & *cit. cap. Si cui 36. de præbend. in 6. Non expirat etiam re integra per obitum concedentis.*
- 33 Quinta clausula: *Unam missam pro unoquoque die*, clare demonstrat, non posse ibi celebrari, nisi unica missa pro quolibet die, ut novissime fuit etiam declaratum in *cit. decret. Clementis XI. adducto supra n. 5.* ubi prohibet omnibus Sacerdotibus, & etiam Episcopis, ne ibi celebrent, postquam fuerit jam celebrata illa unica missa, quæ in indulto conceditur, & obligat celebraturum diligenter inquirere, & se optime informare, an jam ibi celebrata fuerit dicta unica missa, quæ in indulto conceditur? Unde tam celebrans, quam celebrare faciens in dicto Oratorio alteram missam, & plures, peccat mortaliter; quia delinquit in re gravi contra expressam Summi Pontificis inhibitionem. Quarti *loc. cit. dub. 6.* & ipso teste, alii communiter.
- 34 Sexta clausula: *Dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit*, aperte ostendit, quod in eadem domo nequeunt esse plura Oratoria, & quod idem Oratorium nequit suffragari quoad satisfaciendum præcepto audiendi missam pluribus dominis distinctis ad invicem non subordinatis, aut pluribus familiis, si forte plures sint in eadem domo; *Communis.* Unde si in eadem domo sint duo domini cum suis distinctis familiis, & uterque impetraverit indultum Oratorii, is, qui posterius impetravit, non potest eo uti, durante indulto prius pro eadem domo impetrato, ut constat ex relatis verbis, & notant Tamburin. *opuscul. de Sacrific. lib. 1. cap. 4. §. 4. num. 20.* Quarti *loc. cit. dub. 7.* & alii communiter.
- 37 Cessante ante primo indulto incipit valere secundum impetratum pro eadem domo, quia tunc tollitur impedimentum, quo ejus validitas impediabatur, & continuatur causa dans validitatem, nempe voluntas Pontificis ad totum tempus, pro quo datur privilegium, seu indultum, ita ut tunc incipiat privilegium, seu indultum, tamquam tunc, & non antea concessum, juxta *l. Si incertus 1. §. 1. ff. De Legatis 3. ibi*: *Quasi nunc datum*; & juxta tradita per Gloss. *in cap. Non firmatur, de Regul. Juris in 6. Calderin. consil. 2. nu-*

mer. 3. de const. Pign. tom. 6. cit. cons. 98. n. 66. & alii.

Si autem plures familiæ habitent in domo divisa in plures partes, potest pro qualibet habere locum privilegium, seu indultum Oratorii; dummodo partes tales sint, quæ habeant cubicula, & alia loca pro officinis, & aliis domesticis usibus sufficientia pro habitatione familiæ, ita ut in qualibet parte sint ea, quæ ordinarie requiruntur pro constituenda una domo, nihilque officiat, quod habeant ingressum communem, atrium commune, & aulam principaliter communem; per textum in *l. Si quis Duas 6. §. 1. ff. Communia Prædiorum*, ibi: „Quod & in ædibus potest dici, si dominus, pariete medio ædificato, unam domum in duas diviserit (ut plerique faciunt) nam & hic pro duabus domibus accipi debet.“ Sic Pignatell. *cit. consult. 98. n. 61.* cum aliis ibi citatis.

Item si domus pluribus solariis constet, nempe superiori, & inferiori, & in ipsis constituentur diversæ habitationes, in quibus habitent diversæ familiæ, erunt diversæ domus, juxta diversitatem solariorum, sive domus Superioris, sive inferioris, vulgo *appartamenti di sopra è di sotto*, ut ponderant Castr. *in cit. l. Si quis duas 6. §. 1. in fine ff. Communia Prædiorum*; Cavalcan. *decis. 19. num. 52. 54. & 61. part. 2. Carpan. Ad Stat. Mediolan. cap. 434. numer. 32.* Pignatell. *loc. cit. num. 62.* & Rota *coram Merlino decis. 411. num. 11.* Et ratio est, quia inter has portiones domus adest sufficiens divisio, nec est communicatio in actu habitandi inter familias inhabitantes, quod sufficit, ut censeantur domus diversæ in ordine ad fruendum multiplici privilegio Oratorii privati.

Septima clausula: *Per quemcumque Sacerdotem ab Ordinario approbatum Secularem, seu Superiorum suorum licentia Regularem*, indicant Sacerdotem ibi celebraturum debere habere à suo respective Superiore approbationem, saltem generalem, & licentiam saltem tacitam, seu non prohibitionem ibi celebrandi; *Communis.* Ut enim notat Pignatell. *loc. cit. num. 84.* dicta clausula est apposita, ne privilegiati possint facere celebrare per quemcumque Sacerdotem exterum, & qui non habeat licentiam celebrandi in diocesi, ob vitanda ea inconvenientia, quæ sequerentur, si Sacerdotes exteri absque licentia diocesani celebrare possent in diocesi. Unde si quis ex rationabili causa positive inhiberetur à suo respective Superiore, graviter peccaret ibi celebrando, quia tunc, cum non verificaretur conditio exacta à Summo Pontifice, nec pariter suffragaretur indultum concessum sub tali conditione, & sic perinde esset, ac celebrare in loco inepto contra voluntatem Pontificis, & sui respective Superioris, quod est grave peccatum; Quarti *loc. cit. dub. 8.* & alii passim. Non requiritur tamen pro ibi celebrando licentia Parochi, quia Parochus nec est Ordinarius, nec habet jus prohibendi; Quarti *loc. cit. dub. 8.* Diana *p. 9. tract. 1. resolut. 15.* cum aliis ibi citatis.

Octava clausula: *Sine jurium parochialium præjudicio*, denotat, quod in his privatis Oratoriis non potest exerceri ullum munus Parochiale sine licentia Ordinarii, aut Parochi; *Communis.* Hinc non possunt ibi exigi decimæ, primitiæ, seu oblationes, quæ de jure debentur Parocho; nec potest ministrari Sacramentum Eucharistiæ tempore Paschatis sine licentia Parochi, aut Ordinarii; nec denunciari Matrimonia, aut benedici puerperæ, & alia hujusmodi ad Parochum spectantia, & qui ibi similia perageret sine licentia saltem tacita, graviter peccaret, nisi excusaretur ratione parvitatatis materiæ; Tamburin. *Opusc. de Sacrific. lib. 1. cap. 4. §. 4. num. 24. & seq. Diana part. 9. tract. 1. resolut. 15.* cum aliis ibi citatis, Quarti *loc. cit. dub. 9.* cum Molles. Pellizar. & Quintanadv. ibi citat.

In his privatis Oratoriis potest ministrari Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, si id non sit per specialem aliquam constitutionem expresse prohibitum; *Communis.* Immo Diana *part. 4. tract. 4.* Suarez *de Religion. tom. 4. lib. 9.* Rodriguez *tom. 1. quest. 61. art. 3.* Pellizar. *part. 3. respons. moral. cap. 39.* Quintanadv. *in theolog. moral. tom. 1. tract. 7. sign. 33. num. 8.* & alii tenent, posse Regulares in Oratoriis pri-

vatis Eucharistiam extra festum Paschatis ministrare, etiam Episcopis contradicentibus, & prohibentibus; eo quia habent privilegium Pauli IV. de anno 1557. ad dandam Eucharistiam secularibus extra proprios Con-

47 *Summa t. 3. verb. Eucharistia n. 11.* & alii consultius esse, si Regulares, contradicentibus Episcopis, non ministrent, cum hoc etiam consulat Sixtus IV. quoad usum amplissimi privilegii concessi Ordini Prædicatorum ad administrandam Eucharistiam secularibus, ut patet in *Bulla incip. Sedis Apostolicæ*: Sed hæc corrige ex iis, quæ adducuntur infra sub *num. 94.* in novissima encyclica Benedicti XIV. præsertim à §. 20. *

48 Sacerdotes autem Seculares non possunt ibi ministrare Eucharistiam, nisi de licentia saltem præsumta, & tacita Episcopi, vel Parochi, quæ licentia facile præsumi potest; præsertim cum communio eorum, qui missæ intersunt, pertineat ad idem Sacrificium, & cum eo connexionem habeat: unde olim, qui missæ intersunt, semper communicabant. Sic Tamburin. *Opuscul. de Sacrific. lib. 1. cap. 4. §. 4. num. 24.* & sequentibus, cum aliis ibi citatis, *Quarti loc. cit. dub. 9.* & alii.

49 Nona clausula: *Exceptis diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini, nec non aliis solemnioribus festis diebus,* excipit quædam solemniora festa, in quibus non licet in Oratoriis privatis missam celebrare; et talia festa ex decreto Sacræ Congreg. Rit. 17. *Novembris 1607.* sunt Nativitas D. N., Epiphania, Pascha, Pentecostes, Annunciatio, & Assumptio B. M. V. Festum SS. Petri, & Pauli; et ex decreto Sacræ Congr. Concilii emanato in *Derthonen. 17. Februarii 1675. lib. 33. fol. 100.* etiam festum S. Titularis Ecclesiæ loci. Sic apud Monacell. *tom. 2. tit. 13. formular. 1. num. 19.* & 20. *tom. 4. supplement. ad 2. tom. n. 485.*

50 Hinc, si quis in dictis festis exceptis celebret, vel celebrari faciat in Oratoriis privatis, graviter, & dupliciter peccat; primo quia contra gravem prohibitionem Summi Pontificis celebrat, vel celebrari facit in loco pro talibus festis excepto; secundo quia non satisfacit præcepto audiendi missam, ut expresse declaratur in *cit. decreto Clementis XI. adducto supra n. 5.* Sic Diana *part. 9. tract. 1. resolut. 13.* cum aliis ibi citatis, *Quarti loc. cit. dub. 10.* & alii passim.

51 Decima clausula: *In tua, & familiæ tuæ præsentia celebrari facere,* designat personas, quæ in indulto comprehenduntur, seu continentur, quæ sunt pater, mater, uxor privilegiati, filii, filiæ, nurus, gener, & nepotes, aliique agnati, & affines, dummodo habitent cum ipso indultario, seu privilegiato, & ipsius sint comensales. *Communis.* Non autem famuli, ac famulæ,

52 quia nomine *familiæ suæ* veniunt solum agnati, ut dixit Rota in *Romana seu Bononien. Protectoriarum 20. Aprilis 1671. §. Clarius,* & §. His tamen *coram Albergato,* aut ad summum Cognati; Card. de Lugo *de jure patronat. disc. 25. num. 2.* & 3. Tum quia famuli, & famulæ, qui sub nomine familiarium continentur, ex *Barbos. appellat. 96. num. 1.* & 4. expresse excluduntur, & exceptuantur à Papa in ipso indulto per clausulam separatam, & distinctam, ibi: „Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ missæ actu non necessarii, ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur,“ quæ alias frustranea, otiosa, & illusoria esset; & illico induceretur correctio, & contrarietas, quæ semper est vitanda, maxime quando verba sunt clara, ut hic, prout in terminis literarum Papæ observat Rota *coram Coccino decis. 2338. num. 5.* & 6. Si enim ipsi familiares servitiis indultarii tempore dictæ missæ actu non necessarii non liberantur ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de præcepto, stat clarum, quod non comprehendantur in indulto, & familiares actu necessarii suis servitiis tempore dictæ missæ satisfaciunt præcepto solum contemplatione ipsius indultarii. Sic expresse tenet, & solide probat ex multis *Monacell. tom. 2. formular. 12. tit. 13. num. 32.* & sequentibus, & *tom. 4. supplement. ad 2. tom. num. 486.* & seq. Matthæus.

Offic. Curie cap. 10. num. 75. & plures alii; tum etiam quia in modernioribus Brevibus solet poni hæc clausula: *In vestra, ac natorum, consanguineorum, & affinium vestrorum præsentia.* Unde jam sic cessat difficultas, & stat clara responsio.

Unde sequendi non sunt Doctores contrarium scribentes, & docentes, posse famulos, & famulas sibi celebrari facere missam, eamque audire, & præcepto satisfacere in Oratorio privato, sine præsentia personarum, quarum contemplatione concessum est indultum; oppositum enim expresse declaratur in *cit. decreto Clementis XI., ibi: Vel absque præsentia personarum, quarum contemplatione gratiosa concessio emanavit.* Sic supracitati Doctores, *La-Croix lib. 6. part. 2. numer. 272.* & alii passim, qui post dictum decretum scriberunt. Possunt tamen missam celebrari sibi facere, eamque audire, & præcepto satisfacere in Oratorio privato sine præsentia domini omnes illi, qui sunt de familia agnativa, & cognativa indultarii, dummodo habitent cum ipso indultario, & ipsius sint comensales; et ratio est, quia in indulto non explicatur præsentiam domini esse necessarium, & illa verba: *In tua, & familiæ tuæ præsentia* possunt reddere sensum disjunctivum vel *in tua, vel familiæ tuæ præsentia,* seu non solum *in tua præsentia, sed etiam familiæ tuæ;* tum quia sicut dominus potest sibi celebrari facere sine familia, non obstante particula conjunctiva, *et familiæ tuæ,* ita poterit familia sine domino; & revera sic servat praxis communis, ut passim absente Domino, qui sunt de dicta ejus familia audiant missam in Oratoriis privatis. Sic tenent passim Doctores, & à fortiori tenere debent Pellizarius, Aversa, Castropal. Quintanadv. Pignatell. Diana, Quarti, & alii dicentes id posse etiam famulos, & famulas sine præsentia domini. Nunc autem quoad supradicta attendenda est novissima dispositio Benedicti XIV. felic. record. in *constitut. incip. Cum duo*: ubi statuit, non licere celebrare missam in absentia domini, ac præsentia sola familia, etiamsi præsentis sit aliquis, sive ex filiis, sive ex consanguineis, sive ex affinibus, sive ex familiaribus, sive demum ex hospitibus nobilibus, decernens non posse vigore similis indulti celebrari missam in privatis Oratoriis, quando eidem missæ actu non intersit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum est. Indultum vero principaliter concessum intelligi debet iis tantum, quibus Breve dirigitur, nimirum personis illis, quæ à tergo ejusdem Brevis proprio nomine nuncupantur. Et de facto Oratorium privatum, in quo missa celebrabatur absente domino, cui indultum principaliter fuerat concessum, ab Episcopo fuisse valide suspensum, rescripsit Sac. Congr. Concil. in *Marsicen. Oratorii die 3. Decemb. 1740. ad dub. 2.*

55 Pater, mater, filii, ac filiæ, fratres, ac sorores privilegiati, eorumque uxores, ac viri non gaudent tali privilegio, si habitent in eadem domo, sed vivant suis propriis expensis, quia nomine *familiæ* veniunt solum, qui sunt familiares; prædictæ autem personæ non sunt familiares, quia in ipsis deficit conditio necessaria ad constituendam familiaritatem, nempe comensalitas, juxta *cap. Sicut nobis, de verbor. significat. in 6.* sine qua destruitur familiaritas, quamvis habitent in eadem domo materiali: quia cum vivant propriis expensis, & habeant omnia servitia, & suos domesticos seorsim à familia privilegiati, non communicant in habitatione cum ipso, sed constituunt familiam, & habitationem omnino distinctam à privilegiato; *Pignatell. cit. consult. 98. num. 95.* & alii communiter.

56 Undecima clausula: *Nec non in hospitum tuorum nobilium præsentia,* denotat, quod duplex conditio debet concurrere, nempe quod sint hospites, & quod sint nobiles; *Communis.* Non requiritur tamen in istis nobilitas ex genere, quia indultum dicit tantum *Nobilium,* non autem *Ex nobili genere,* unde sufficit quæcumque nobilitas, sive ex *Genere,* sive ex *Privilegio,* sive ratione matris tantum, sive ratione dignitatis, seu gradus, sive quocumque alio modo conveniat hospiti ad verificandam qualitatem nobilitatis requisitam, cum sufficiat, ut appellari possit aliquo modo nobilis; *Pignatell.*

- tell. cit. consult. 98. nam. 100. Tamburin. opuscul. de sacrific. missæ lib. 1. cap. 4. §. 4. num. 32. Monacell. tom. 4. supplement. ad tom. 2. n. 492. & alii passim.
- 58 Hospitum autem appellatione veniunt illi, qui domi commorantur tamquam extranei recepti à domino, qui quidem sunt comensales, sed ex occasione temporanea, & ad certum tempus. An autem hoc privilegium extendatur ad hospites unius diei, & ejusdem civitatis, seu loci, qui ab indultario invitantur ad prandium, vel ad spectaculum, & similia? Variant Doctores. Affirmativam enim tenent Pignatell. cit. consul. 98. num. 101. Tamburin. loc. cit. numer. 33. Pellizarius in Manual. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. quæst. 12. num. 150. & alii, quia, dicunt ipsi, revera hi quoque sunt hospites. Immo insuper addunt posse virum nobilem de industria invitari ad hunc finem, ut possit in dicto Oratorio audire missam, quia uterque, tam invitans, quam invitatus utitur jure suo, nec fraudem committit: quia sic solum redditur habilis vir nobilis, ut gaudere possit privilegio; negativam tamen sententiam docent Quarti loc. cit. dub. 2. Diana part. 9. tract. 1. resolut. 6. alii plures apud ipsum volentes, quod nomine hospitem non comprehendantur habitantes in eadem civitate, seu loco, sed aliunde advenientes, quia indultum Oratorii, cum disponat contra jus commune, stricte, & non ample est interpretandum. Qui veri sunt hospites, si ex aliquo accidenti absit die festo indultarius, possunt sibi facere celebrari missam, eamque audire, & præcepto satisfacere in dicto Oratorio absque præsentia domini, propter dicta supra num. 54. In modernioribus autem Brevibus solet poni hæc clausula in hospitum tuorum nobilium præsentia solum pro Oratoriis ruri existentibus.
- 60 Duodecima clausula: *Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ missæ actu non necessarii, ibidem missæ hujusmodi interessentes, ab obligatione audiendi missam in ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur*, aperte demonstrat, quod illi familiares, qui non sunt actu necessarii servitiis domini tempore dictæ missæ non satisfaciunt ibi præcepto, quamvis ejus expensis vivant, & comensales sint. Necessitas autem servitii in dictis familiaribus requisita non debet esse physica, & quoad missam, quia certe privilegiatus tempore missæ nullo indiget, nisi sit infirmus graviter, sed respectu domini, & quidem spectata necessitate morali considerando non solum decentiam, seu conditionem dominorum, & dominarum, ne soli, vel solæ remaneant domi, & debito comitatu priventur, sed etiam domus, ne remaneat derelicta à domesticis; sic Card. Petra tom. 2. commentar. ad constit. 8. Honorii III. num. 63. Pignatell. citat. consult. 98. n. 107. & 108. & alii.
- 62 Advertendum tamen, quod cum die 30. Julii 1706. in Auximana Oratorii privati transcrita fuisset in solio dicta clausula Brevis, nempe *Volumus autem quod familiares servitiis tuis &c.* propositum fuisset in Sacra Congregatione Concilii sequens dubium; *An in vim dicti Brevis satisfaciant præcepto missæ in diebus festis omnes famuli comensales, vel quinam in casu?* Rescriptum fuit: *Dilata juxta mentem, & mens fuit, quod Orator peteret declarationem à Papa*; sicque patet, Sacram Congregationem Concilii noluisse apponere manum propter satis claram mentem Papæ in dicta clausula expressam; sic apud Monacell. tom. 4. supplement. ad 2. tom. n. 487.
- 63 An Capellanus, seu Sacerdos electus ad celebrandum in Oratorio privato, & minister inserviens satisfaciant præcepto audiendi Sacrum diebus festis ibi celebrando, & respective ministrando? Variant Doctores; Pignatellus enim tom. 6. citat. consult. 98. num. 97. sic præcise habet: *»Quod autem ad Capellanum, quando contingit in Oratorio celebrare, non potest satisfacere præcepto audiendi missam in Oratorio illius, »cujus est Capellanus, si salarium tantum recipiat pro »celebrando, absque eo quod in celebratione inserviat »domino, sed habet tantum onus celebrandi; potest »autem, si sit addictus servitio domini, ita ut celebret, »& dominus aut familia habeat commoditatem audien-*
- »di missam: tunc enim est in servitio domini, & cum »recipiat salarium, vivit expensis ipsius, ac proinde »concurrunt conditiones necessariae, ut sit vere familiaris:» Rosignolus autem de Eucharistia quæst. 8. artic. 12. num. 16. absolute supponit quemlibet Sacerdotem electum ad ibi celebrandum satisfacere præcepto, & utitur hoc fundamento ad probandum satisfacere etiam ministrum ei inservientem, quamvis talis minister non esset ex privilegiatis, per diploma, & existerent alii privilegiati, qui possent, & vellent Sacro ministrare; quia, dicit ipse, sicuti Sacerdos electus ad ibi celebrandum satisfacit, non est cur non satisfaciat minister electus ad ministrandum; & sicut potest eligi hic, vel ille Sacerdos ad missam celebrandam, ita potest hic, vel ille minister eligi ad inserviendum; tunc quia minister inserviens Sacro sortitur privilegium, & conditionem celebrantis. Sic ille citans pro se Dianam lib. 9. tract. 1. resolut. 17.*
- Ast tamen, quamvis sit verum, quod satisfaciat Sacerdos celebrans, & minister inserviens, quando non adest inter privilegiatos, qui possit, & velit ministrare Sacro, cum concesso principali intelligatur concessum & accessorium, quod ex dispositione juris, vel ex natura sua necessarium est ad ipsum principale consequendum, uti verificatur de Sacerdote electo à privilegiato ad ibi celebrandum, & de ministro in casu quo non adsit privilegiatus, qui possit, & velit ministrare Sacro; non sic autem de ministro non privilegiato in casu, quo adsit inter privilegiatos qui possit, & velit ministrare Sacro, quia ipse non est accessorium ad consequendum ipsum principale concessum, cum sine ipso possit æque bene ministrari Sacro per alium privilegiatum, qui potest, & vult in nostra suppositione Sacro ministrare; tum quia, cum de jure communi in cap. 1. cap. Sicut & cap. Unicuique dist. 1. de consecratione, & juxta mandatum Concilii Tridentini sess. 22. decret. de evitand. in celebratione missar. Missa sit celebranda, & audienda in Ecclesia, indultum Oratorii privati tamquam odiosum, & præjudiciale cultui divino, est stricte, & non late interpretandum; Fagnan. in cap. Non licet num. 13. & 14. de præbend. argum. cap. Odia 15. de Regul. juris in 6. adeoque nequit extendi ad non privilegiatos, & ad ministros non necessarios.
- In Oratorio privato, in quo ex justa causa ab Apostolica Sede conceditur facultas celebrandi missam in die Nativitatis Domini, tres missæ, non autem una dumtaxat, ab eodem Sacerdote celebrari possunt; Sacra Congregat. Concil. in dub. Oratorii privati 20. Januarii 1725.
- Habens Bullam Cruciatæ non satisfacit præcepto audiendo missam in privato Oratorio; per Bullam enim Cruciatæ non conceditur facultas habendi tale Oratorium privatum; neque Commissarius Bullæ potest eam licentiam concedere, sed solus Papa; Communis. Privilegium enim Bullæ Cruciatæ circa Oratoria privata fuit sublatum per Concilium Tridentinum sess. 22. in decreto de observandis, & evitandis in celebratione missæ, & per decretum Sacræ Congregationis jussu Pauli V. editum die 25. Octob. 1615. Atque in hac specie declaravit Sacra Congr. Concilii die 14. Novemb. 1648. ad preces Archiepiscopi Calaritani per hæc verba; *»An privilegium Bullæ Cruciatæ pro hujusmodi Oratoriis, altaribus, ac missarum celebratione in dicta diocesi possit suffragari? Item an quatenus dictæ Capellæ sub decreto Sacri Concilii, nec non dicto decreto »Pauli V. & literarum prohibitione comprehendantur, & »Bulla Cruciatæ non suffragetur, liceat Archiepiscopo »contra Sacerdotes, tam Seculares, quam Regulares in »eisdem Capellis celebrare volentes post edictum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum procedere, & »quibus pœnis illos punire? Sacra Congreg. respondit; »privilegium Bullæ Cruciatæ non suffragari. Item licet »re Archiepiscopi contra Sacerdotes, tam Seculares, »quam Regulares in iisdem Capellis celebrare volentes »post edictum Archiepiscopi publicatum procedere etiam »ad pœnas censurarum;» sic refert ex Fagnan. Pignatell. tom. 6. cit. consul. 98. n. 117.*
- Oratoria, quæ sunt in aulis publicis palatii civitatis,

64

65

66

67

68 tis, ubi Senatores conveniunt, sunt privata, adeoque opus indulto Summi Pontificis, ut ibi celebrari possit. Sic declarasse Sacram Congregationem Concilii refert Diana *part. 9. tract. 1. resol. 35.* & ex ipso Quarti *loc. cit. lib. 3. difficult. 3.* Non comprehenduntur autem in decreto tollente Oratoria privata capellæ earce- rum publicorum. Unde potest in ipsis quolibet die celebrari, & ab omnibus ibi missam audientibus satisfieri præcepto audiendi missam diebus festis, cum ipsæ capellæ censeantur Oratoria publica: Diana *loc. cit. Quarti loc. cit. La-Croix lib. 7. part. 2. num. 264.* & alii. In decreto enim Concilii Trident. *cit. sess. 12. c. 8.* tollente Oratoria privata comprehenduntur dumtaxat Oratoria in particularibus domibus existentia. Sic declarasse Sacram Congregationem in Florentina. 1. Sept. 1615. & in Conimbricen. 1. Julii 1615. refert Barbosa in *cit. cap. 8. sess. 22. Concil. Tridentini num. 21.* & in Summa Apostolic. *decis. verb. Oratorium num. 2.* & Sellius in *Selectis Canonic. cap. 18. n. 25.*

69 Item non comprehenduntur in decreto tollente Oratoria privata, Capellæ, & Oratoria existentia in propriis palatiis & domibus propriæ habitationis Episcoporum, sive sint in diocesi sive extra, & inibi missam audientes satisfaciunt præcepto de audienda missa diebus festis, ut respondit Sac. Congreg. Concil. 22. Septembr. 1640. in Nullius *lib. 6. decret. pag. 421.* & præcedente 17. August. 1630. *lib. 14. decret. pag. 147.* Etiam si sint Episcopi Titulares; eadem Sac. Congreg. Concil. in Valentina 1616. apud Monacell. *tom. 2. tit. 13. formul. 1. in adnot. ad decretum communionis quotidianæ numer. 1. & ibid. eod. tit. 13. formul. 2. num. 31. in princip. ubi dicit: quod hoc privilegio eis concessio in cap. fin. de privilegiis in 6. & non revocato ut supra, nequeunt uti extra domum propriæ habitationis ex decreto Clemen. XI. adducto supra num. 5. Quod tamen debet intelligi juxta novissimam declarationem Innoc. XIII. constit. incip. Apostolic. Ministerii §. 22. ibi: Declaramus (vide liter. F. pag. 100. col. 2.) Quæ Innoc. XIII. constitutio confirmata est quoad omnia à Benedicto XIII. constit. incip. In Supremo.*

70 Item non comprehenduntur in decreto tollente Oratoria privata, Capellæ, & Oratoria Cardinalium, quia statim ac sunt promoti ad hanc sublimem, & eminentem dignitatem absque alia expeditione indulti, non per viam extensionis, sed comprehensionis includuntur in dispositione *cap. fin. de privil. in 6.* ut ad longum probat Fagnan. in *cap. Quod nonnullis à n. 6. usque in finem de privilegiis.* Cardinales enim sunt dignitate, & officio majores Episcopis, ut expresse declaravit Eugenius IV. constit. incip. Non medioeri: & Leo X. constit. incip. Supernæ: & patet experientia, ac per consequens æquali, ac majori titulo gaudent privilegio habendi Oratorium privatum, sicut Episcopi, & inibi missam audientes diebus festis satisfaciunt præcepto; Communis.

71 Item non comprehenduntur in decreto tollente Oratoria privata, Capellæ, & Oratoria privata Regularium: possunt enim adhuc hodie Generales, & Provinciales Regularium in suis Conventibus, & Collegiis erigere privata Oratoria: dummodo ad divinum cultum tantum sint deputata; & in ipsis absque alia Episcopi, vel Summi Pontificis facultate possunt legi eodem die plures missæ, nedum à Regularibus, sed etiam à Presbyteris secularibus, cum hoc privilegium non sit personale tantum, sed etiam locale, quo frui possunt omnes alii Sacerdotes; sic Aversa, Hieronymus Garzias, Lezana, Suarez, Lugo, Bassæus, Azorius, Facundes, Marchinus, Reginaldus, Miranda, Tamburinus, Peyrinus, & alii innumeri citati, & secuti à doctissimo P. Rosignolo de *Eucharistia quæst. 8. art. 14. num. 1.* Et sic tenent etiam Diana *part. 9. tract. 1. resol. 32. & 33.* Quarti *part. 3. tract. 10. dub. 9.* La-Croix *lib. 6. p. 2. num. 275.* & alii passim.

72 Nec quoad hæc Oratoria fuerunt revocata privilegia Regularium à Concilio Tridentino *sess. 22. in decreto de observandis, & evitandis in celebratione missæ*, quia ibi Concilium revocavit solum privilegia ce-

lebrandi missam in *privatis domibus*; unde in ipso decreto comprehenduntur dumtaxat Oratoria in particularium domibus existentia, ut sæpius declaravit Sacra Congregatio per decreta allata *supra num. 68.* Et dato etiam quod per Concilium fuissent revocata privilegia concessa antecederent Regularibus habendi in suis Conventibus, & Collegiis Oratoria privata, & ibi celebrandi, fuerunt tamen innovata per posteriorem concessionem factam post ipsum Concilium Societati Jesu, & in virtute communicationis privilegiorum etiam aliis Regularibus à Gregorio XIII. die 3. Maji 1575. per Breve incip. Decet Romanum Pontificem, in quo sic expresse habetur: „Volumus, ut in Oratoriis, & Capellis, quæ ipsius Societatis Provinciales per se in domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis residebunt, approbaverint, & ad divinum dumtaxat cultum deputaverint, missæ, & alia divina officia, aliter licentia minime requisita celebrari possint.“ Nec etiam quoad hæc Oratoria privata sunt revocata privilegia Regularium in novissimo decreto Clementis XI. de celebratione in Oratoriis privatis adducto *supra n. 5.* quia decretum, ut illud legenti patet, loquitur solum de altari portatili, ibi: *Quo vero ad altare portatile.... Utendi dicto altari portatili.*

In supradictis privatis Regularium Oratoriis, seu Capellis possunt omnes fideles missam audire, & satisfacere præcepto audiendi Sacrum diebus festis: quia ista Oratoria gaudent privilegio Oratorii publici, cum sint per modum habitus deputata dumtaxat ad divinum cultum, & tale privilegium non sit personale tantum, sed etiam locale, quo frui possunt etiam omnes alii Christianifideles; sic Tamburin. *opusc. de Sacrific. lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 6.* citans Azorium, Suarez, & Diana, Quarti *loc. cit. part. 3. tit. 10. dub. 9. §.* Colligitur 3. Rosignolus *loc. cit. num. 7. verb. Secunda:* ubi expresse dicit, quod in dictis Oratoriis omnes indifferenter, & libere audiunt Sacrum, nec nullus est, qui dubitet, quin præcepto satisfaciunt.

Cardinalis Petra tamen *tom. 2. commentar. ad constit. 8. Honorii III. num. 48. & 49.* sic præcise habet: „Illud autem, an Seculares ibi missam audientes satisfaciant præcepto, certum est regulariter non satisfacere, nisi speciale sit privilegium, quod debet in fonte revideri; prout an in illis Oratoriis possint celebrare Sacerdotes seculares,“ ut animadvertit Passerin. de *statu homin. tom. 3. quæst. 189. artic. 10. numer. 982.*

An autem Regulares possint habere Oratoria privata etiam extra Conventus in grangiis & domibus ruralibus, utilitatis, & recreationis causa acquisitis; variant Doctores. Affirmativam enim tenent Lezana, Rodriguez, Peyrin, Joannes de la Crux, Henriquez, Leo, Quintanadven. Garzias, Pellizarius, Diana, Albysius de S. Joanne, & Miranda citati, & secuti ab eodem Patre Rosignolo *loc. cit. num. & seq.* ubi id late probat, & ostendit, non posse Regulares in hoc impediri ab Episcopis, concluditque, omnes audientes missam in dictis Oratoriis sitis in eorum grangiis & domibus ruralibus satisfacere præcepto audiendi Sacrum in diebus festis; vide ipsum *loc. cit. & Quarti loc. cit. dub. 9. per tot.* Negativam autem docent Card. Petra *loc. cit. numer. 53.* & Matthæus. *Officialis Curie cap. 10. n. 83.* ubi dicunt, post Concilium Tridentinum esse prohibitum; nam Sac. Congreg. Concilii die 1. Martii 1687. ad dubium Oratorii: *An Sacerdos Regularis absque peculiari Sedis Apostolicæ indulto possit in domo rurali monasterii celebrare?* Respondit negative; unde recte monet D. Card. Petra, in hac materia respicienda esse attente verba privilegiorum, an etiam se extendant ad parvas domos recreationis.

Ut Regularium Oratoria privata legitime erigantur, & deputentur, ex verbis allegati privilegii Gregorii XIII. requiritur, ut Provinciales per se ipsos locum observent, & designent: privilegium enim sic habet expresse: *Ut in Oratoriis & Capellis, quæ ipsius Societatis Provinciales per se approbaverint, & ad divinum dumtaxat cultum deputaverint.* Et per hoc Card. de Lugo in *responsis moralibus lib. 1. dub. 14.* solide defendit, non

posse Superiores locales hujusmodi Oratoria per se designare, & approbare, sed solum posse ex commissione Provincialis judicare de decencia, & idoneitate loci, & postea ipsum informare, ut juxta ipsam informationem Provincialis per se approbet, & deputet locum in Oratorium, quamvis sit absens, cum non magis requiratur hic præsentia approbantis, quam in absolute a censura, quæ per omnes ab absente dari potest. Quartum tamen *loc. cit. dub. 8. in fine*, & *Diana ibi cit. censent*, posse Superiores locales designare, & approbare locum saltem ex ratihabitione, aut commissione præsumta Provincialis.

80 Hic pro complemento juvat afferre sequentem resolutionem Sacræ Congregationis Concilii relata ab Eminentissimo Petra *tom. 3. commentar. ad constit. 2. Alexandr. IV. num. 33. ibi: Sacra Congr. Concilii in Marsanen. privil. 20. Sept. 1698. lib. 48. decret. pag. 471. propositis dubiis.*

- I. „An Regularis Theatinus potuerit licite erigere altare portatile, Sacrum peragere, & Sanctissimum Viaticum ministrare alteri Regulari infirmo in domo privata illius consanguineorum absque licentia Ordinarii, aut Parochi.
II. „An possit Ordinarius in hoc, & similibus casibus procedere contra Regulares etiam ad censuras.

Respondit.

Ad I. „Negative.

Ad II. „Affirmative, sed in præsentem non molestandum.

81 Non permittitur à Sacra Congregatione Oratorium cum beneficio in domo privata; immo Sacra Congreg. immun. ad tollenda inconvenientia, in *Neritonensi 18. Januarii 1628. censuit. Capellam cum beneficio esse removendam à domo privati apud Card. Petram tom. 3. commentar. ad constit. 2. Paschali II. num. 80.*

82 Quo autem ad hæc Oratoria privata attendenda nunc est novissima dispositio Sacr. Congregat. Concil. & Benedict. XIV. in sequenti decreto, quod hic ad litteram datur.

DECRETUM.

Jussu Sanctissimi Domini Nostri.

BENEDICTI XIV.

Editum circa celebrationem missæ in Oratoriis privatis.

Die septima Januarii M. DCCXXI.

„CUM duo nobiles conjuges diocesis Marsicen. obtinuerint à Sede Apostolica indultum pro celebratione missæ in privato suæ domus Oratorio sic conceptum:

*Dilecte fili, & dilecta in Christo filia salutem,
& Apostolicam benedictionem.*

„Spirituali vestræ consolationi, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, vosque favoribus spiritualibus, & gratiis prosequi volentes, & vestrum singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodasæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus vestro nomine Nobis, super hoc humiliter porrectis inclinatis, Vobis, qui (ut asseritis) loco Gallichii, & Messanelli Marsicen. seu alterius diocesis jurisdictionem temporalem in illis, seu eorum altero exercendo Baro, & Baronissa respective existitis, ut in privatis domorum vestræ habitationis in civitate, & diocesi Marsicen. existentibus

Oratoriis ad hoc decenter muro extractis, & ornatis, seu extruendis, & ornandis, ab omnibus domesticis usibus liberis per Ordinarium loci prius visitandis, & approbandis, ac de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio duratura, unam missam pro quoque die, dummodo in eisdem domibus celebrandi licentia, quæ adhuc daret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum secularem, seu de Superiorum suorum licentia Regularem, sine tamen quorumcumque Jurium Parochialium præjudicio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, aliisque solemnioribus anni festis diebus exceptis in vestra & natorum, consanguineorum, & affinium in eadem domo, vobiscum insimul habitant. Familiæque, & quoad Oratoria ruri existentia, etiam in hospitium nobilium vestrorum præsentia celebrari facere libere, & licite possitis, & valeatis, ac vestrum quilibet possit, & valeat Auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus; non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod familiares servitiis vestris, tempore dictæ missæ actu non necessarij, ibidem missæ hujusmodi interessentes ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 12. Februarii 1739.

„Cumque exorta esse dubitatio, an ex vi hujusmodi indulti liceret missam celebrare in privato Oratorio, etiam sine præsentia alterutrius ex dictis conjugibus, in quos indulti concessio directa erat, cui quidem dubitationi locum dedit opinio nonnullorum Doctorum pro affirmativa, & negativa respective sententia inter se certantium, Sacr. Congregatio Concilii, ad quam hujus quæstionis resolutio delata fuit, die tertia Decembris 1740. censuit: Non licere; deinde vero Sanctissimus Dominus Noster, reprobata contraria Doctorum sententia, prædictam Sacræ Congregationis resolutionem nedum approbavit, verum præsentem decreto publicæ evulgando voluit omnibus notum fieri, non posse vigore similis indulti celebrari missam in privatis Oratoriis, quando eidem missæ actu non interessit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum est; indultum vero principaliter concessum intelligi iis tantum, quibus Breve dirigitur, nimirum personis illis, quæ à tergo ejusdem Brevis proprio nomine nuncupantur, adeo ut sine præsentia alicujus ex dictis personis, minime liceat missæ sacrificium peragi; etiamsi præsens sit aliquis, sive ex familiaribus, sive demum ex hospitibus nobilibus in eodem Breve memoratis, quippe quibus nil aliud per hujusmodi Breve conceditur, quam quod unusquisque eorum (dummodo, quod attinet ad familiares, juxta clausulam in iisdem Brevis insertam, non sit ex illis actu non necessariis) assistens missæ, quæ celebratur in Oratorio privato in præsentia alicujus ex personis à tergo Brevis proprio nomine nuncupatis, satisfaciatur obligationi audiendi missam diebus festis de præcepto. Sublata igitur, & proserita quæcumque minus germana interpretatione ejusmodi Brevis, & indultorum in contrarium hæcenus facta, Sanctitas sua ita declaravit, & servari omnino mandavit, distincte præcipiens, ut omnes Episcopi, alique locorum Ordinarii, etiam tamquam à Sede Apostolica Delegati executioni, & observantiæ hujus decreti diligenter incumbant per Canonicas poenas contra inobedientes eorum arbitrio constituendas. = A. Card. Gentili Præfectus. = G. A. Archiepiscopus Philippen. Secr.“

Oratorium publicum, obtenta prius à Sacra Congregatione Concilii translatione onerum, potest, clausa janua viæ publicæ, reduci ad Oratorium privatum; Sacra Congregat. immun. in *Lucana 19. Augusti 1704. lib. 1. decretal. Valleman. pag. 605. Capella erecta in privatis domibus cum dote, & titulo non cadit sub decreto prohibitionis de celebratione missarum in privatis Oratoriis; Sacr. Congregat. Concilii in Polignanen. 23. Augusti 1653. lib. 19. decret. pag. 288. apud*

84 apud Ursayam *instit. crimin. lib. 1. tit. 10. §. 2. n. 85.*
In Oratorio privato, in quo ex causa infirmitatis à Sede Apostolica conceditur facultas celebrandi missam in die Nativitatis Domini, tres missæ, non autem una dumtaxat ab eodem Sacerdote celebrari possunt; Sac. Congregat. Concil. *in dubio Oratorii privati 20. Januarii 1715.* apud *Thesaurum resolutionum Sac. Congreg. Conc. tom. 3.*

85 Oratoria privata non solent facile concedi in domibus mulierum in communi viventium, ut notant Doctores passim, & præsertim Nicolius *in Flosculis verb. Clausura num. 38. in fine Ursaya tom. 8. part. 2. discept. 6. num. 8. & seq. Monacell. tom. 1. tit. 6. formul. 19. num. 19. & 20.* & patet ex pluribus Sacrarum Congregationum decretis, & signanter in una *Panormitana 14. Februarii 1699.* in qua Sac. Congregat. Concil. non obstante favorabili voto Reverendissimi Archiepiscopi, similem instantiam Congregationis mulierum rejecit, quam refert, & sequitur *Monacell. loc. cit. num. 20. & ibidem num. 19.* referendo aliam resolutionem Sacræ Congr. Episcoporum. & Regul. *in Imolen. 20. Februarii 1693.* advertit, Sacras Congregationes non esse faciles ad concedendas similes gratias, sed nec etiam approbare similia mulierum Collegia, illa simpliciter tolerando ad custodiendam honestatem, & libere relinquendo sub Ordinariorum cura, & jurisdictione; et quidem merito denegantur similia indulta, quia hujusmodi Congregationes mulierum sine clausura viventium sunt contra expressam dispositionem, & prohibitionem S. Pii V. constitut. *incip. Circa Pastoralis Officii relat. à nobis sub verb. Tertiariæ num. 15.* ubi quod tales mulieres possunt hoc tempore prohiberi, ne in communitate maneant, nisi professionem cum quarto voto de perpetua clausura emittant ad formam dictæ Pianæ constitutionis, ut de facto Urbanus VIII. *incip. Pastoralis Romani Pontificis :: suppressit, & annullavit* quamdam hujusmodi mulierum Congregationem: unde similes Congregationes mulierum, vel penitus dissolvuntur, vel si tolerantur, remanent sub omnimoda jurisdictione Ordinariorum, ut pluries respondit Sac. Congregatio, tum Episcoporum, & Regular. tum Sacri Concil. Vide ibi *n. 15. 16. & 17.*

86 Oratorium esse publicum per multa ostendit, & probat erudite de more D. Ursaya *tom. 1. p. 2. discept. 23.* Et signanter ab altari fixo, & stabili, *ibid. n. 39.* ab admissione plurium personarum ad audiendas missas, *ibid. num. 95.* à campana, & campanali ibi existentibus, *ibid. num. 91. & 99.* à celebratione multarum missarum in illo sequuta *ibid. n. 94.* à celebratione missarum per spatium decennii, *ibid. num. 96.* à celebratione festivitatis illius Sancti, cui est dicatum, *ibid. num. 97.* à porta correspondente viæ publicæ, *ibidem num. 92.* Nec cessat esse publicum, etiamsi habeat januam in interiori atrio, seu cortili palatii, *ibid. n. 29.* ex decreto Sac. Congregat. Episcoporum. & Regul. *in Ostunen. 20. Martii 1698.* & Sac. Congreg. Concilii *in Compsana 31. Maji 1704. & 8. Augusti 1705.* ibique numer. 30. affert exempla urbis, & idem asserit *sub numer. 60.* adducens ad literam cit. decret. *in Ostunen. confirmat. 9. Martii 1702.* Nec publicitati Oratorii detrahit, quod aditus ipsius detur per scalas, seu porticum per viculum, aut ædes privatorum, *ibid. num. 27.* adducens ad id etiam decisionem Sacræ Rotæ. Et à fortiori non definit Oratorium esse publicum, quando Patronus cedit juri, quod habebat in situ ante illius portam *ibid. num. 25. & 26.* referens per extensum magistralem decisionem Sac. Congreg. Episcoporum. & Regul. *in Placentina 14. Novemb. 1626.* ac dicens, quod talis resolutio vim legis habeat, & tamquam talis servanda sit; et ibi per totam dictam disceptationem 23. *Pisauri. Oratorii,* sic docte, & erudite scripsit, ut plurimis juribus, & decretis, ac innumeris Doctoribus ad rem adductis, victoriam reportaverit contra Curiam Episcopalem Pisauri in Sacra Congregatione Episcoporum, & Regul. quæ Ponente Eminentissimo Cardinali Rubino *die 2. Junii 1706.* Rescripsit: „Attenta refectione Oratorii, Vicarius Apostolicus permittat celebrationem missarum, & festi Nativitatis B. V. M. circumscrito pro-

cessu in Curia Episcopali fabricato super prætensa falsitate testium.“

Et Oratorium esse publicum, declaravit Sac. Congreg. Concilii *in Savonen.* in qua propositis binis hisce dubiis. „I. An ædes sacra S. Mariæ de Areneto sit „Ecclesia publica, vel Oratorium privatum in casu? II. „An constet de nullitate, & injustitia interdicti, & „respective suspensionis à divinis in casu &c.? die 28. „Julii 1724., prodit rescriptum; Dilata, & fiat planta „judicialis, & addatur dubium juxta mentem. Et re- „proposita causâ sub dubio: An sit standum, vel re- „cedendum à decisis in casu &c. die 9. Septembris „1724. Responsum fuit: Prævio recessu à decisis, Ec- „clesiam esse publicam, facta tamen per Senatorem „Imperialem in publico instrumento declaratione, se „nullum jus habere in area sita ante Ecclesiam, nec „non quod claves tam Ecclesiæ, quam area prædictæ „retineantur à Capellano; & ad D. Secretarium cum „Sanctissimo pro declaratione, quod area non gaudeat „immunitate; Et quoad secundum affirmative, & am- „plius; sic apud *Thesaurum resolutionum Sac. Congr. „Concil. tom. 3.* Et in Ruben. die 29. Julii 1731. ad „dubia. I. An licita sit celebratio missarum in Orato- „rio, de quo agitur? Et quatenus negative. II. An, „& quomodo sit providendum in casu &c.? Eadem „Sac. Congreg. Concil. Respondit: Ad I. Affirmative, „& amplius. Ad II. Provisum in primo, apud D. The- „saurum tom. 5.“

Et in *Nitrien. die 2. Februar. 1735.* ad dubia: 88
„An constet de valida consecratione Oratorii, de quo „agitur in casu &c. II. An idem Oratorium sit pu- „blicum, seu potius privatum in casu &c. Eadem Sac. „Congreg. Concilii Respondit: Ad I. Affirmative. Ad „II. Affirmative quoad primam partem, at negative „quoad secundam; imposita tamen obligatione Comitum „Josepho retinendi apertas fores atrii de die; & cons- „tituendi Capellam congrue dotatam;“ apud *d. The- „saurum tom. 7.* ubi ab Eminentissimo Cardinali Cavalchini, tunc Sacræ Congregat. Secretario in sua eruditissima causæ expositione adducuntur ad rem sequentia decreta.

In *Nullius die 14. Januar. 1626.* Eadem S. Con- 89
gregatio censuit, „Committendum esse Ordinario, ut „ibi Orator publico instrumento se obligaverit, semi- „tam, quia itur ad Capellam, cuicumque liberam in „perpetuum servare, atque illius situs dominio, ac ju- „ri efficaciter renuntiaverit, declaret, Capellam ipsam „non comprehendi in decreto à Congregatione edito „de privatis Oratoriis, petitamque celebrandi licentiam „pro suo arbitrio concedat; ubi tamen prius dictam Ca- „pellam visitaverit, ac divino cultui peragendo aptam, „ac decentem esse compererit, atque itaut nullum hinc „præjudicium inferatur juribus Parochialis Ecclesiæ, ut „in lib. 19. decret. pag. 316.“ In *Vercellen.* ubi Episcopus prohibuerat, ne diebus solemnioribus missa celebraretur in Oratorio intra mœnia Castri Catallengi existente; & Comitibus de Catallengo exponentibus, idem Oratorium esse sacra suppellectili instructum, ab immemorabili tempore in eo nocte Nativitatis Domini pluries celebratam fuisse missam solemnem, Episcopos antecessores illud visitasse, in eo administratum fuisse Sacramentum Confirmationis, & tandem publicum, & liberum ad illud haberi adiuturum, cum nocturno tantum tempore clauderetur janua prædicti Castri: Sac. Congreg. *die 3. Augusti 1675.* Respondit, Oratorium esse publicum, adeoque licitum esse ibi celebrare festis etiam solemnioribus, ut in lib. 29. decret. pag. 124.

In *Compsana*, cum Oratorium in aula palatii Baro- 90
nis Castri Novi situm, ecclesiastico interdicto fuisset suppositum, nec non prohibitum sacrosanctum missæ sacrificium ibi celebrari, nisi doceretur de legitima facultate Apostolica, eo sub fundamento quod ad ipsum publicum non patebat accessus, ac intra septa palatii existebat, ita ut privatum, & non publicum dici deberet, memoratus Baro, & Scipio ejus filius postulantes ab hac Sacra Congregatione prædictum Oratorium publicum declarari, ostendere satagerunt, idem Oratorium habere fixum altare marmoreum, & campanile cum cam-

pana pro convocatione populi ad audiendum sacrum, dicatum esse S. Joanni Baptistæ, festum ejusdem Sancti Titularis solemniter celebrari cum totius Cleri assistentia, ibique erectum reperiri beneficium sub eodem titulo S. Joannis Baptistæ de jure patronatus Baronum dicti Castri, necnon procurationem Episcopo dictum Oratorium visitanti persolutam fuisse, proposito inter cetera hoc dubio: „An interdictum emanatum per Visitatorem sub fundamento, quod Oratorium, sive Capella, de qua agitur, sit privata, & non publica, sustineatur in casu &c.“ die 31. Maji 1704. responsum fuit *Negative*, ut in lib. 54. decret. pag. 216.

91 Immo reposita causa ad instantiam Episcopi Compsani existimantis, non convenire, nec licere, quod atrium palatii Baronis pro libito claudi posset, quodque per palatium ad Capellam haberetur aditus, discussa fuerunt duo hæc dubia: „I. An aperiendum sit ostium Capellæ in via publica, vel potius removendæ sint valvæ impediens ingressum in atrium? II. An liceat Baroni per palatium ad Ecclesiam descendere in casu &c.“ Et eadem Sac. Congregat. Concil. die 8. Aug. 1705. respondit: *Ad I. Negative. Ad II. Affirmative, in casu, de quo agitur, ut in lib. 55. decret. pag. 292.* Sic ad literam dicti Eminentissimi Cavalchini in citat. *Nitrien.* ubi refert etiam supradictas resolutiones in *Savonen.* sub die 28. Julii, & 9. Septembris 1724.

92 Quamvis supra Oratorium, seu Capellam, aut Ecclesiam nequeant esse cameræ, vel loca ad habitandum, dormiendum, deambulandum, aut ad alium usum profanum ex dictis, & decretis allatis supra num. 18. & sub verb. *Ecclesia art. 5. num. 5.* Subtus tamen ipsa possunt adesse horrea, cellæ vinariæ, aut apothecæ, ut plura adducens exempla urbis de Oratoriis, ad etiam de ipsemet Ecclesiis Parochialibus ac pluribus ad id allegatis Doctoribus defendit D. Ursaya tom. 8. part. 1. *disceptat. 40. d. num. 136. ad 138.* ubi insuper refert quod ita in terminis respondit Sac. Congregat. Episcop. & Regal. in *Reatina 6. Junii 1606.* & Sac. Congreg. Concil. in *Pisaurien. Oratorii 23. Februarii 1710.*

93 Oratorii erectioni locum esse in Collegio, ut in eo valeant missæ quolibet die, & etiam festis solemnibus celebrari, & Sacramenta administrari Convictoribus, Discipulis, atque Domesticis in Collegio actu degentibus, & illi inservientibus excepta Communione Paschali, respondit Sac. Congr. Concil. in *Sutrinæ Oratorii 11. Junii 1718.* apud d. *Thesaurum tom. 1.*

94 Oratorium domesticum conceditur advocatis consistorialibus, Bened. XIV. tom. 1. constitut. 106. *incip.* Inter conspicuos §. 34. Item conceditur Officialibus & Militibus S. Januarii. Idem constit. 24. *incip.* Romanæ Ecclesiæ.

95 Advertenda sunt ea, quæ recte tradit Bened. XIV. *Institut. Eccles. 34. §. 3. num. 11. & 12.* (de qua ipse mentionem ingerit in mox afferenda encyclica §. 23.) ubi postquam scribit, non posse vigore indulti administrari in Oratoriis privatis Sacramentum Pœnitentiæ, ex quo Rituale Romanum tit. *de Sacramento Pœnitentiæ*, sic præcise habeat: „In Ecclesia, non autem in privatis ædibus Confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quæ cum inciderit, studeat tamen id decenti, ac patienti loco præstare.“ Et dubium movit de Sacramento Eucharistiæ, ex quo Concilium Tridentinum *sess. 22. cap. 6. de Sacrificio missæ*, sic se præcise exprimat: „Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis missis fideles adstantes, non solum spiritali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quoad eos Sanctissimi hujus sacrificii fructus uberius proveniret.“ Adducens inibi sententiam affirmativam Clericali *de Sacramento Eucharistiæ decis. 8. ad mensem Februarii casu primo d. num. 34. usque ad finem*, ubi fuse probat posse in ipsis Oratoriis Eucharistiam ministrari; & alios Doctores, inter quos Quarti, Dianam, & Giribal. credentes ad id opportunam facultatem Ordinarii, tam pro Sacerdotibus Regularibus, quam Secularibus ibi celebrantibus, cui opinioni asserens esse conformem Romæ praxim, tes-

tatur insuper, quod cum de Ordine Sacræ Congregationis Concilii, cujus erat Secretarius, allocutus fuisset Summum Pontificem Innocent. XIII. pro facultate recipiendi Eucharistiam in suo privato Oratorio à quadam nobilissima foemina, quæ propter suas habituales indispositiones nequibat manere se ad Ecclesiam conferre, noluit eam dictus Pontifex concedere, nisi limitatam ad tempus infirmitatis, visis prius, & ponderatis juratis Medicorum attestationibus. Quamobrem cum ipse esset Archiepiscopus Bononiensis statuit, quod nullus Sacerdos sive secularis, sive Regularis sine sua, aut sui Vicarii Generalis speciali facultate posset ullo modo in dictis privatis Oratoriis Eucharistiam ministrare.

* Nullum jus assistit Parocho, ne in Oratoriis publicis intra suam Parochiam, missa celebretur ante absolutam missam Parochialem, ex decretis Sacræ Congregationis. *Institut. Eccles. 44. §. 11.* Potest tamen id vetare Ordinarius dummodo tamen missa in Ecclesia Parochiali hora opportuna celebretur. Quæ verba sunt S. Congr. *ibid. §. 12.*

In Archiepiscopatu tamen Bononiensi, si Oratorium publicum distet à Parochiali unum milliare, permittitur hæc anticipatio; onere tamen injuncto Capellano annunciandi festa de præcepto, Evangelium explicandi, sicut & catechismum, ac doctrinam christianam habendi, quod etiam mandatur à Clementis XII. in encyclica ad Episcopos Italiæ data an. 1735. *ibid. §. 15.**

¶ Potissima differentia Oratorium publicum inter, & Oratorium privatum in eo posita est, quod illud habere debet januam apertam in via omnium usui patenti, & à privatorum hominum dominio exempta, tantæque amplitudinis, quanta communiter ab Interpretibus juris ad viæ publicæ denominationem desideratur: in hoc vero alius non patet aditus, nisi per locum privatum; Gattic. *de Orator. domestic. cap. 3. num. 2. & plur. sequent.*

Ceterum si pateat aditus ad Oratorium per domus atrium, prædium, aream, campumque de alicujus dominio, sed ab immemorabili tempore transitus ille liber fuerit, perinde ac si fuisset per viam publicam, ita ut nulla domino sit facultas transitum illum impediendi, non desinit Oratorium illud esse publicum. Idem dic, si in nova constructione Oratorii, dominus se obligaverit, viam, quæ ducit ad ipsum, utique liberam in perpetuum servare; Fagnan. *in cap. In his num. 18. de privileg. Gattic. de Orator. domestic. cap. 3. n. 5. ubi num. 6. agit de Oratoriis, quæ intra domos erecta sunt, & tamen tamquam publica habentur.*

In Oratorio publico necessariam esse campanam, vulgo traditur. At Oratorium non desinere esse publicum, tametsi campana ipsum careat, firmat Gattico *de Orator. domestic. cap. 3. num. 13.* „Quod (inquit) in Villis præcipue, & oppidis reperiuntur Oratoria, in quibus publice Sacrificium offertur, nec in illis suspensa reperitur ulla vel minima campanula, quin propterea ab Episcopis interdicanter? At vero hujusmodi defectum nequaquam Episcopi tolerarent, si ex communi jure campana ad constituendum publicum Oratorium requireretur. Mihi certe hæc multorum Episcoporum tolerantia æquipollens invicto testimonio apparet, quum ex illa evidenter comprobetur, inter necessaria Oratorii publici campanam non reputari. Quocirca non jam Oratorium propter campanam publicum constituitur, sed ideo campana appenditur, quia jam supponit locum publicum, quo perfecto, signum illud collocatur. Signa etenim rerum, prius in seipsis res constitutas supponunt, quas nisi perfectas præsupponerent, fallaciter demonstrarent. Si autem dicatur, male à quibusdam Episcopis tolerari Oratoria publica absque campana, statim reponere poterimus, non uniformem ubique Regulam posse observari ob diversas circumstantias in diversitate locorum occurrentes. Addam pariter, nullam, quam sciam, ab Apostolica Sede legem latam esse præcipientem, in Oratoriis publicis appendi campanam, ac proinde uniuscujusque Episcopi prudentiæ relinquere pro opportunitate hac, vel exigere, vel non concedere; ac abunde ad discrimen uberius inter Ecclesias, & Oratoria conservandum, „suf-

„sufficere si, quod olim jusserat Joannes XXII. in extravagante. 2. de offic. Custodis, renovaretur, quemadmodum expresse illud renovavit S. Carolus in Concilio Provinciali Mediolanensi IV. part. 1. tit. de campanis; videlicet unam tantum campanam in Oratorii, plures solum in ecclesiarum campanariis turribus appendi.“

103 Qua posita opinione, non per hoc, quod Oratorium non habeat campanam, concludi potest, quod non sit publicum, si januam habeat in via publica. Recte vero asserti potest, publicum esse Oratorium, si campanam habeat, quia campana non appenditur, nisi Oratorium sit publicum.

105 De eo non levis est controversia, num Oratorium publicum præter ostium principale in via publica apertum habere possit aliam minorem januam, quæ privatam domum, vel privatæ domus atrium respiciens ingressum non omnibus liberum præbeat, sed solis domesticis, in quorum unice gratiam aperitur? Tum etiam quæritur, num in Oratorio publico fenestræ in parietibus effingi queant, ut è privatis cubiculis domestici in Oratoria respicere, atque ita à reliquis omnibus separati missæ, ac orationi assistere, & vacare possint?

106 Negativam in utraque quæstione opinionem tenent Barbosa. ad Concil. Trident. sess. 22. cap. 8. num. 21 de Reform. Amostaz de causis piis lib. 5. cap. 10. n. 15. & sequent. At pro affirmativa sententia, in una, itemque altera quæstione est, concurrente, vel lege foundationis, vel privilegio Apostolico, vel usu immemorabili, Gattico. de Orator. domestic. cap. 3. num. 8. & 9.

107 Ubi inter alia in confirmationem hujus suæ affirmativæ sententiæ affert Synodum Beneventanam anni 1567. tit. 5. cap. 2. in quo habetur: „Ædificationem & usum Oratorium ita Episcopi, quum id illis justa de causa concedendum visum fuerit, concedant, ut præter fores, per quas à privatis domibus ad ea itur, alias item habeant, quibus à via publica omnibus etiam aditus pateat.“

108 De Oratoriis privatis consule, ubi res postulat, pluries laudatum Gatticum, qui hoc argumentum illustravit. Illud vero hic prætereundum haud est, quod S. M. Benedictus XIV. in epistola data 2. Junii 1751. ad Primatem &c. Poloniæ à §. 20. ad §. 26. declaravit, in hisce privatis Oratoriis administrari haud posse Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ etiam extra tempus Paschale, comprehensis etiam Regularibus exemptis. Quocirca amplecti amplius nequit opinio, quam Auctor numer. 45. tenet, quod scilicet possint in iis dicta Sacramenta administrari.

Sed præ omnibus attendenda est sequens novissima constitutio Benedicti XIV. juxta quam sunt nunc moderanda varia ex supra traditis, quamque idcirco veluti normam & regulam hac in re servanda, ad literam subnectimus. ¶

EPÍSTOLA ENCYCLICA

Ad Primatem, Archiepiscopos, & Episcopos
Regni Poloniæ.

De tollendis abusibus ab Oratoriis privatis, quæ sunt
in domibus Laicorum.

BENEDICTUS XIV.

Venerabilis Frater, Salutem & Apostolicam
Benedictionem.

Controversiæ circa Oratoria privata vigentes, & Polonorum Præsulum vota Pontificias declarationes
exposcunt.

MAGNO cum animi nostri dolore à nobis intellectum est, nonnullas in diocesis vestris controversias, ac molesta dissidia, propter Oratoria privata, insurrexisse, quibus præcidendis cum omni per vos cura ac diligentia adhibita fuerit, non modo optato fine frustrati sitis, sed & in aliorum offensionem incurreritis, vo-

bisque eam acquisiveritis reprehensionem, & notam, quasi nimio rigore adhibendo modum excedatis: optati proinde à vobis, ut per hanc Sanctam Sedem certæ vobis regulæ indicentur, ad quarum normam, sublatis abusibus, privati Oratorii privilegium exerceri debeat, idque ad eum finem, ut cum ordinationes vestræ Pontificia auctoritate nostra munitæ fuerint, non solum ab omni malevolorum censura immunes evadant, verum majus semper eisdem honoris, atque æstimationis pondus accedat. Licet autem vestræ hujuscemodi petitioni satisfacere facillime potuissemus, illos vobis libros indicando, tam in quibus de hujusmodi materia doctrina traditur prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum decretis conformis, quam alios etiam, quorum Scriptores, dum de privatis Oratoriis agunt, ea Sanctæ Sedis decreta vel dissimulant, vel ignorant, quæ assertionibus eorum omnino opponuntur; nihilominus, cum nos Venerabiles personas Vestras præcipuo ac speciali affectu prosequamur, per encyclicam hanc epistolam nostram, qua fieri poterit brevitate, tum eorundem Deceptorum Nostrorum, tum nostram hac super se mentem, sensusque aperiemus: quibus quidem, præter obedientiam, quæ eisdem debetur ratione auctoritatis, à qua velut à fonte dimanant, aliud etiam nescio quid majoris ponderis inest, materiæ ipsius nomine, quæ eorum objectum est, quæque in quæstione versatur, cum omnis hujusmodi res ab Apostolicis privilegiis dependeat, quorum explicatio privati jure Summis Pontificibus reservata est, cumque eadem præcipuam normam desumere debeat ex intentione illius, à quo concessio facta est, cujus sensus concedenti semper, quam alii cuilibet notior esse debeat, adeo ut quidquid à vobis secundum ea, quæ in encyclica hac epistola nostra continentur, ordinabitur, & statuatur, id pro exequendis Summorum Pontificum præscriptis præstitum esse dicendum sit; cujus rei gratia Apostolicorum Delegatorum qualitatem, & auctoritatem Fraternitatibus Vestris additam esse censendum est, quam etiam, quatenus opus sit, nos ipsarum præsentium literarum tenore Vobis ad hujusmodi effectum concedimus, & impartimur.

Oratoria privata in Episcoporum aedibus extructa jam usque à prioribus Ecclesiæ seculis

§. 1. Nihil sane expositum nobis est, quod ad ea pertineat sacella, quæ in episcopalibus palatiis vestris habetis, pro missa, vel per vos, vel per alios celebranda, aliave quapiam sacra functione, quæ officii ac dignitatis vestræ propria sit, obenda, de quibus late disserere nobis perfacile esset, nisi hoc à proposito nostro alienum foret: quare duo tantummodo vetera sacellorum exempla indicabimus, quæ Episcopi in proprio Episcopio à publicis Ecclesiis distincta, ac separata habebant, in quibus Sanctum Missæ Sacrificium celebrabant. Horum primum sacellum est Sancti Casii Episcopi Narniensis, de quo S. Gregorius in Homilia 37. super Evangelia narrat, quod licet gravi morbo opprimeretur, in Oratorio Episcopi sui missas fecit, tam ut propriæ, quam eorum, qui illum visitatum adveniebant, devotioni satisfaceret. Alterum exemplum est S. Joannis elemosynarii Ep. Alexandrini, qui sicut in actis ipsius à Leontio seritis deprehenditur, illos coarguens, qui missa nondum peracta discedebant, quum ipse ad eandem celebrandam in publicam Ecclesiam se conferebat, dicere in more habebat: Ego propter vos descendendo in Sanctam Ecclesiam, nam poteram mihimet facere missas in Episcopio. Prædictum exemplum legere est apud Thomassinum de veteri, ac nova Ecclesiæ disciplina part. 1. lib. 2. cap. 93. n. 6. Alia exempla in opere de Oratoriis privatis inscripto cap. 6. collecta reperiuntur (quod opus novissime à Joanne Baptista Gattico Canonico Lateranensi Romæ in lucem editum est) per quæ Episcoporum jus circa sacella in propriis episcopalibus palatiis habenda validis fundamentis innixum comprobatur.

Con-

Concilium Tridentinum de aliis Oratoriis privatis decernens, nihil detrahit sacellis Episcoporum.

§. 2. Huic quidem juri Sacrum Trident. Concil. ulla ratione derogavit; quippe quod tantummodo sess. 22. de observandis & evitandis in celebratione missæ, propter multa, quæ parum decenter fieri identidem contingebat, Episcopis præcepit, ne Secularibus, ac Regularibus missam celebrare permitterent *privatis in domibus, & extra Ecclesias, aut Oratoria publica, quæ divino cultui destinata essent; quod nullam cum Capellis, quæ in episcopalibus palatiis sunt, rationem habent, quum hæc sub privatam domorum nomine numquam censi possint.* Id pluries à Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini Interpretum, in aliquot ejusdem resolutionibus, validis rationibus innixis, declaratum est, quas Nos in Nostro de Sacrificio de missæ tractatu retulimus sect. 2. §. 45. & seq. latin. edition. Patavina. Nos enim, tunc etiam cum in minoribus constituti opus aliquod inscriberemus, illud præcipue Nobis gloriosum duximus, ut nulla in parte à Romanæ Curie tribunalium sententiis recederemus, quibus ut plurimum à Pontificis Oraculis auctoritati robur accedit.

Sed nihil etiam statuit de eorum facultatibus extra Ædes Episcopales, & extra diocesim.

§. 3. Illud tantummodo de hujusmodi Episcoporum privilegio dici poterat, quod cum idem ad sacella, quæ in Episcopis sita sunt, restringeretur, nullo modo Episcopis favere poterat, tum cum iidem extra proprias domos versarentur, cum visitationem obirent, sive cum iter haberent, adeo ut cum vel missam celebrare, vel eidem interesse vellent, ad publicas Ecclesias se conferre cogentur, vel à locorum ordinariis veniam petere, ut sibi liceret, vel missam celebrari facere, vel ipsis eandem celebrare, in illa habitatione in qua forte diversarentur.

Privilegium altaris viatici ubique erigendi Episcopis concessum à Bonifacio VIII.

§. 4. Verum recol. memor. Prædecessor Noster Bonifacius Papa VIII. in decretali sua: *Quoniam Episcopi, de privilegiis, in Sexto, male factum reputans, Episcopos sine rationabili causa missam quotidie non celebrare, aut eidem non interesse, eisdem concessit, ut etiam extra propriam diocesim altari portatili, seu viatico uterentur: Præsentem constitutionem indulgemus eisdem, ut altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, aut facere celebrari, ubicumque absque interdictionis transgressione illis permittitur celebrare vel audire divina.* Dignum animadversione verbum, est *ubicumque*, quod quidem procul dubio loca etiam, quæ extra diocesim sita sunt, comprehendit.

Eo uti possunt etiam sine licentia Ordinarii Localis, & post Concilii Tridentini, & Pauli V. decreta.

§. 5. Præcipuam etiam animadversionem dictæ Congregationis Concilii resolutiones merentur, cum ad quæsitum eidem propositum, num videlicet Episcopus, qui extra propriam diocesim, ad utendum privilegio altaris viatici, petere ejus rei veniam ab Episcopo locali teneatur; minime eum teneri respondit; alioqui frustratorium Bonifacii VIII. privilegium fuisset; quoniam illius Pontificis ætate antiquum jus in suo vigore perstabat, cui quemadmodum mox dicetur, à Concilio Tridentino postea derogatum fuit, secundum quod Episcopis facultatem concedebant missam in privatis domibus celebrandi. Similiter, cum eidem Congregationi alterum quæsitum propositum fuisset: num privilegia per Bonifacium VIII. Episcopis concessa, vel Tridentinum Concilium, vel Pontificis Pauli V. decretum, de quo pariter mox dicetur, præjudicium ullum attulissent, ni-

hil pariter privilegio illi detractum fuisse respondit: cum tam in Concilio, quam in citato decreto, sublata quidem Episcopis facultas fuerit; qua aliis licentiam in privatis domibus missam celebrandi concedere possent, verum nequaquam juribus illis expoliati remanserint, quæ proprias personas respiciunt, quæquæ eorundem dignitatis, atque characteris propria sunt. Prædictæ resolutiones à nobis referuntur in nostro tractatu de sacrificio missæ latinæ editionis Patavinæ Sect. 2. §. 42. nec non in commentariis bon. mem. Cardinalis Petra ad constitutiones Apostolicas tom. 4. super constitutione 2. Urbani V. num. 15. & seq. & à Gattico in recenti ejusdem tractatu de Oratoriis domesticis, in tit. de usu altaris portatilis, cap. 12. n. 1. & seq.

Non tamen extra domum propriæ habitationis sive in sua, sive in aliena diocesi.

§. 6. Tam verum est, quam quod verissimum, nullam rem majus præjudicium privilegiis afferre, quam abusum eorundem, quod quidem satis superque pro vero comprobatum fuit, etiam in casu hujus privilegii altaris portatilis, quod concessum Episcopis est, quod post Concilium Tridentinum, ac Paulinum decretum illæsum remansit. Certis indicis compertum fuit, quosdam Episcopos eodem abati, qui, vel intra, vel extra diocesim, ad laicorum se domos conferebant, atque in iis, vel ipsi missam celebrabant, vel, ut ibidem plures celebrarentur missæ, faciebant, idque nulla necessitate urgente, sed ad eum tantum finem, vel ut proprium privilegium ostentarent, vel ut laicorum petitioni satisfacerent. Cum hujusce inconvenientis notitia ad Concilii Congregationem pervenisset, non prætermisit hujusmodi excessum prohibere, ejusdemque abusus corrigendi curam Archiepiscopis committere, si quando factum in locis eorum jurisdictioni subjectis contigisset. In Codicibus Actorum, seu Regestis Congregationis prædictæ lib. 48. decretor. fol. 471. Resolutiones ipsæ referuntur. Quia tamen nihilominus malum invalescebat, à felicis recordationis prædecessore nostro Clemente Papa XI. die 15. Decembris 1703. sequens decretum publicatum fuit, in quo postquam inconveniens expositum fuit, nimirum: *Episcopi etiam in aliena diocesi extra domum propriæ habitationis in privatis laicorum domibus erigi faciunt altare, ibique per unum, aut per plures è suis Capellanis vivificam Christi Hostiam immolant; ad remedium gradus fit: ad abusus hujusmodi eliminandos, &c. Sanctissimus Dominus Noster &c. expresse declarat, Episcopis, & suis majoribus Prælatibus, etiam Cardinalibus honore fulgentibus, neque sub prætextu privilegii clausi in corpore juris, neque alio quocumque titulo, ullo modo licere extra domum propriæ habitationis, in domibus laicis, etiam in propria diocesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi diocesani consensus adhiberetur, erigere altare: ibique sacrosanctum missæ sacrificium celebrare, sive celebrari facere.*

§. 7. Magni hujus Pontificis menti ille tantummodo finis in hoc propositus fuit, ut abusus tollerentur, numquam autem, ut recto privilegii usui quidquam detraberetur. Et quia relata verba prohibitiva, utpote nimis ampla & effrænata, cuiquam præbere ansam poteram affirmandi, non licere Episcopis uti privilegio altaris portatilis tum cum vel diocesim visitant, vel iter faciunt, aut alia justa de causa extra residentiam sunt, atque in laicorum domibus morantur; illato de hujusmodi re sermone in Congregationibus, quæ sub Innocentio XIII. immediato Clementis ejusdem successore, habitæ fuerunt, quarum Nos tunc in Minoribus existentes, à secretis fuimus, opportunum factu judicatum est, ut ea, quam mox subjicimus, declaratio fieret, quæ postea inserta fuit in ejusmodi literis Innocentii incipientibus: *Apostolici Ministerii: quas idem Pontifex pro constituendo in Hispaniarum regnis bono Ecclesiasticæ disciplinæ regimine condidit, quasque etiam ejusdem successor Benedictus XIII. in forma specifica confirmavit, & ut in omnibus locis pro regula ac norma haberentur in appendice Concilii Romani à se celebra-*

si voluit insertas ; ipsam vero declarationem inter eisdem Concilii decreta retulit tit. XV. cap. III. in quo quidem Concilio Nos quoque ad Sacrorum Canonum Interpretationem adhibiti fuimus. Declarationis verba Nos etiam hic libenter apponimus : »Declaramus , quod cum in prædicto decreto (de Clementis XI. Decreto sermo est), statuatur , non licere Episcopis extra domum propriæ habitationis , in domibus laici erigere altare , ibique sacrosanctum missæ sacrificium celebrare , sive celebrari facere ; huiusmodi prohibitio intelligenda non sit de domibus etiam laicis , in quibus ipsi Episcopi forte occasione visitationis , vel itineris , hospitio excipiantur , ut nec etiam quando Episcopi in casibus à jure permissis , vel de speciali Sedis Apostolicæ licentia , absentes à domo propria ordinariæ habitationis moram idcirco faciant in aliena domo per modum similis habitationis ; his enim casibus licita iis erit erectio altaris ad effectum prædictæ celebrationis , non secus ac in domo propriæ ordinariæ habitationis.«

Premissarum Regularum usus.

§. 8. Optimum factu judicavimus in encyclica hac epistola nostra exponere vobis hæc , quæ ad Fraternitates vestras præcipue pertinent , nimirum quantum vobis concessum est , quoad sacella , seu capellas , quæ in episcopalibus palatiis vestris sunt , quantum item vobis in alienis domibus , & extra vestram diocesim facere permissum est ; causas etiam concessionum , ac privilegiorum indicavimus , nec non eorundem abusus , atque abusu prohibitiones apposuimus ; tum ut Vos discrimen agnoscatis , quod intercedit inter capellas episcopaliæ ædium vestrarum , in quibus aliquando vobis , pro præcipuo fine huiusmodi commodi , & consolationis vestræ , privilegio altaris erigendi , ac celebrandi , vel celebrari faciendi , uti licet , tum vere etiam ne forte , cum vos contra abusus , privatorum Oratoriorum in domibus laicorum invigilare debeatis , redargutioni illi obnoxii sitis , quod alienos in aliorum domo defectus dum corrigitis , interim vestræ domi , atque in propria agendi ratione excessus adhibeatis. Ideoque ad privatorum Oratoriorum propositum , quæ in domibus laicorum sunt , gradum facientes , aliqua præmittemus.

De Oratoriis privatis in domibus laicorum extant monumenta , tum primis , tum posterioribus Ecclesiæ Seculis. De iis abrogandis sæpe cogitatum.

§. 9. Primum quidem est , privatorum Oratoriorum in dictis domibus , usum ab antiquo tempore repetendum esse ; cum constet , Apostolos sacra mysteria privatis in domibus celebrasse , eumque morem persecutionum tempore servatum fuisse , quemadmodum Christianus Lupus in suis notis ad Canones Trullanos apposite animadvertit. Alterum autem , privata Oratoria in domibus laicorum subsequentibus etiam seculis fuisse , cum persecutiones jam cessassent ; cum in Sacramentario Gallicano , quod Mabillonius tom. I. Musæi Italici impressum edidit , Collecta legatur , quæ recitanda erat in missa , quæ celebrabatur in domo cuilibet ; nec ad huiusmodi quidem assumptum aliæ deficiunt probationes , quas Nos in tractatu nostro de sacrificio missæ Sect. 1. §. 10. cum cura colligere studuimus. Tertium porro est , de tollendis huiusmodi Oratoriis privatis in domibus laicorum , seu potius facultatibus missam in ipsis celebrandi , pluries cogitatum esse. Nihil de Justiniani Novella 58. dicemus , in qua , ne in domesticis Oratoriis celebraretur , lege interdixit , tantummodo permittens , ut in eisdem oraretur ; nihil præterea de Novellis 4. & 15. Leonis Sapientis , qui prohibitionem sustulit , asserens , adeo tunc privata Oratoria multiplicata fuisse , in quibus missæ celebrarentur , ut non solum optimates , sed mediocris etiam conditionis homines in suis domibus eadem haberent. Quod vero spectat ad ea monumenta , quæ proxima temporibus nostris sunt , satis erit illa indicasse , quæ in dicto tractatu de sacrificio missæ loco superius citato à nobis allata fuerunt.

Ad eorum erectionem , & usum Episcoporum licentia semper requisita fuit.

§. 10. Quartum , quod licet fere semper in laicorum domibus privatorum Oratoriorum usus habitus fuerit , in quibus missa celebrabatur ; semper tamen Episcoporum licentia necessaria fuit : ad quam concedendam ipsi valde faciles plerumque erant : »Missarum solemnities non ubique , sed in locis ab Episcopo consecratus , vel ubi ipse permiserit , celebranda censemus.« Verba sunt Can. Missarum de consecrat. dist. 1. Hæc autem facilitas , propter quam interdum factum est , ut Oratoria domestica , licet frustra , prohiberentur , multo magis in usu fuit in Ecclesia Orientali ob id potissimum , quod in Ecclesiis Græcorum non nisi unicum altare erat , & postquam una super ipso missa celebrata esset , altera per eundem diem celebrari minime poterat. Balsamon in Comment. ad Canon. Trullanos testatur , quod sine ulla alia formula , impertita ab Episcopo censebatur Sacerdoti licentia celebrandi missam in privatis laicorum Oratoriis , quoties super mappis Episcopo consecratis celebraret.

Sed hæc facultas à Concilio Tridentino Episcopis adempta est , ideoque ad solum Romanum Pontificem devoluta.

§. 11. Postremum autem , quod dicimus , illud est. Quum , post varios sermones in Sacro Concilio Tridentino hac de re habitos (quod Concilium , tam magna cum Polonici Regni gloria , tanto plausu acceptatum fuit , opera Cardinalis Osii , & Nuntii Commendonii , in magno Conventu habito coram Rege Sigismundo Augusto , quemadmodum in ipsius Concilii historia per Cardinalem Pallavicinum conscripta lib. 24. cap. 13. videre est) in sess. 22. in decreto de observandis , & evitandis in celebratione missæ , sequenti modo statutum , & ordinatum fuerit : »Neve patiantur , de Episcopis sermo est , privatis in domibus , atque omnino extra Ecclesiam , & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria , ab iisdem Ordinariis designanda , & visitanda , Sanctum hoc Sacrificium à Secularibus aut Regularibus quibuscumque peragi , cum adjecta derogatione cuilibet privilegio , exemptioni , & consuetudini , non obstantibus privilegiis , exemptionibus , appellationibus , ac consuetudinibus quibuscumque ; ex eo factum esse , ut non amplius Episcopis facultas sit concedendi usum Oratoriorum privatorum in domibus laicorum , causa in iisdem missam celebrandi ; cum licentiæ , quæ ab ipsis daretur , celebrandi missam in Oratoriis privatis , ne utique stare possit cum præcepto à Concilio eisdem ipsis imposito , ne id permittere debeant ; ac proinde prædictum jus ad Sanctam Sedem devolutum fuisse , quoniam circumstantiæ temporum , & Oratoriorum privatorum in laicorum domibus dilatatio minime permittebant , ut eadem prorsus abolerentur. Atque huiusmodi semper Conciliaris textus intelligentia , quam tradidit Congregatio Concilii , privativa ejusdem interpres ; quæque etiam à fel. record. prædecessore nostro Paulo Papa V. in epistola encyclica anno 1615. ad omnes Episcopos expedita , approbata fuit , quæ quidem epistola tum apud varios Auctores , tum etiam in citato tractatu nostro de sacrificio missæ section. 2. §. 42. impressa reperitur. Et in ea quidem alia quæcumque verborum Concilii intelligentia reprobatur , multaque de irreverentia erga missæ sacrificium dicuntur , cui nimia Episcoporum facilitas in concedenda licentia sine ulla limitatione , aut cautela , non parum fomenti præbebat. Denique in eadem ita concluditur : »Facultatem huiusmodi licentias dandi ipsius Concilii decreto , unicuique ademptam esse , solique Beatissimo Romano Pontifici esse reservatam.«

Providæ leges à S. Sede præscriptæ pro Oratoriorum privat. erectione , & usu.

§. 12. Postquam jus concedendi Oratoria in privatis lai-

laicorum domibus Sede Apostolicæ reservatum fuit, di-
ei vix potest quantum curæ, ac diligentia adhibitum
sit pro recto ejusdem moderamine. Qua de re in Ar-
chivio Congregationis Concilii, cujus olim Secretarii
manus Nos ipsi, antequam ad majores dignitates as-
cenderemus, plures per annos gessimus, authentica do-
cumenta reperiuntur. Hæc tandem pro lege statuta fue-
runt, quemadmodum ex formulis literarum in forma
Brevis, quæ conceduntur, colligere licet: Oratorium sci-
licet parietibus, per quos ab omnibus aliis domesticis
usibus segregetur, structum esse debere; idem prius,
vel ab Episcopo, vel ab alio, cui ipse vices suas de-
legaverit, visitandum esse, inspiciendi gratia, num de-
cens; & apte compositum sit, & num aliquid eorum,
quæ necessariae sunt, in eodem desit; ut Episcopus sit,
qui celebrandi missam licentiam impertiat, & quod
licentia hujusmodi secundum rationabile illius arbitrium
perduret, nec plures in die, sed unica tantum missa
in Oratorio celebretur; & quod hæc missa celebretur
à Sacerdote vel Seculari, vel Regulari, dummodo Se-
cularis ab Episcopo approbatus sit, Regularis autem li-
centiam habeat à suo Regulari Superiore; ne missa ce-
lebrari possit diebus solemnibus Paschatis Resurrectio-
nis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Chris-
ti, & aliis solemnioribus diebus, quos inter etiam enu-
merantur dies Epiphaniæ, & Ascensionis Domini, An-
nunciationis, & Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis, om-
nium Sanctorum, nec non Sanctorum Apostolorum Pe-
tri, & Pauli, ac Titularis Ecclesiæ loci: exprimuntur
personæ, quarum præsentia necessaria est, ut in priva-
to Oratorio missa celebrari possit; aliæ item, quæ, dum
supradictis præsentibus missa celebratur, eidem inter-
esse possint, & ecclesiastico præcepto satisfacere; deni-
que declaratur, omnia sine parochialium jurium præju-
dicio fieri debere.

*Ampliores concessionem, quoad numerum missarum,
diesque & horas, quibus celebrari valeant.*

§. 13. Atque hæc sunt, quæ in consuetis privato-
rum Oratoriorum Brevibus continentur: quædam vero
alia expediri contingit Brevia, quæ extraordinaria sunt;
ut quum exempli gratia, justis cuipiam de causis con-
cessio fit, ut secundam missam celebrari facere possit,
vel, ut eadem aliquanto citius, aut aliquanto serius eo
temporis limite, seu termino celebretur, qui in Rubri-
cis præfixus; vel etiam in diebus exceptis; & alia hu-
jusmodi. Cum autem interdum tam circa Brevia pri-
vatorum Oratoriorum prioris speciei, quam circa alia,
ac generatim super omnibus controversiæ exortæ sint,
Apostolica Sedes per hujusmodi occasiones, opportunis
rationibus super hoc providere non prætermisit.

§. 14. In ordinariis Brevibus, ut plurimum, duobus
conjugibus licentia conceditur faciendi, ut in privato
Oratorio missa celebretur; exprimiturque, ut missa ce-
lebrari possit tum iisdem præsentibus, tum eorum fi-
liis consanguineis, atque affinibus, qui una cum ipsis
in eadem domo habitationem habent. Numquam exor-
ta difficultas est, an, cum aut vir, aut uxor missæ in-
tersunt, si consanguinei, & affines, qui in eadem do-
mo habitant, præsentem pariter adsint, ecclesiastico præ-
cepto diebus festis satisfaciant, id tamquam tutum, ac
Brevis literæ cohærens habitum est.

1. *Indultariorum præsentia requiritur pro celebratione
missæ in Oratorio privato.*

Summum autem difficultatis eo semper rediit, ut
dispiceretur: num, cum neuter conjugum adsit, sed
unus ex consanguineis, aut affinibus in eadem domo
habitantibus, posset eo jubente in privato Oratorio mis-
sa celebrari; & non alii, qui in domo illa habitant,
consanguinei, & affines, eandem audientes festo die
ecclesiastico præcepto audiendi missam satisfaciant. In
hoc autem divisæ de more Auctorum opiniones erant:
verum cum hujusce difficultatis punctum in Congre-
gatione Concilii die 3. Decembris 1740. in causa, cu-
jus inscriptio erat *Marsicen. Oratorii*, propositum, ac

discussum esset, decisum fuit, non posse in Oratorio
privato missam celebrari, nisi indultariorum præsentia
ibidem haberetur; quod idem est, ac si dicatur, viri,
vel uxoris, ad quos Breve directum erat: quemadmo-
dum in tit. 9. resolutionum Sacræ Congregationis Con-
cilii anni 1740. ad p. 89. & seq. videre est.

*Indultarii distinctius secernuntur ab iis, quibus so-
lummodo conceditur ut missam ibi audiendo
satisfaciant præcepto.*

§. 15. Cum autem decreti hujusce facta nobis rela-
tio esset, idem per Nos sub die 7. Januarii 1741. con-
firmatum fuit; ac præterea demandatum, ut in hujus-
modi Brevibus, in quibus certis quibusdam, ac deter-
minatis personis concessio fit, ut unam in privato Ora-
torio missam celebrari facere possint, quæ missa pro
filiis, consanguineis, affinibus valeat; majoris claritatis
gratia, subjecta clausula adjungatur: »Volumus autem,
»quod nati, ac consanguinei, & affines prædicti uni-
»cam dictam missam vobis quidem præsentibus, audi-
»re tantummodo, numquam vero celebrari facere au-
»deant.« Ut autem quæ indultariæ personæ sint, fa-
cile agnosci posset, sine quarum præsentia missa ce-
lebrari non potest, neque, qui eandem audit, præcepto
satisfacit; adjunximus, ut pro indultariis personis illæ
haberentur, quæ in fronte, seu inscriptione Brevis no-
minatæ forent, cum ad easdem ipsas Breve dirigatur.

*Indultarii censentur ii, quibus inscriptæ sunt literæ
Apostolicæ.*

§. 16. Nos ab hujusmodi norma minime recedimus:
verum quia aliqua interdum in corpore Brevis persona
nominatur, qua præsentem conceditur, ut missa celebrari
possit, & quod alii affines, consanguinei, vel familia-
res eandem audientes, præcepto satisfaciant, etiamsi
prædicta persona in fronte Brevis minime nominetur;
hinc est, quod, firma semper ea regula manente ut pos-
sit in privato Oratorio missa celebrari, dum aliqua ex
indultariis personis adsit, quæ in fronte, seu inscrip-
tione Brevis nominatur; dicimus, posse missam celebrari,
etiamsi nulla earum personarum præsens adsit, quæ in
fronte seu inscriptione Brevis nominatur, dummodo illa
præsens sit, cui in Brevis corpore nominatum, & ex-
presse facultas tribuitur, ut possit in privato Oratorio
tum cum ipsa adsistat, facere, ut missa celebretur.

Nisi aliter in corpore Brevis dispositive statuatur.

§. 17. Atque, ut res exemplo magis pateat, datur
viro, & uxori facultas faciendi, ut in privato Oratorio
missa celebretur, atque ad hos Breve dirigitur. Hic au-
tem vir superstitem habet matrem; hæc vero in fron-
te, seu inscriptione Brevis minime nominatur; verum
cum in Brevis corpore dicatur, quod ipsa quoque
mater eandem missam celebrari facere possit, & va-
leat: id sufficiens est, ut sola matris præsentia adhi-
bita, missa in Oratorio celebrari possit, etiamsi mater
in fronte, seu inscriptione Brevis nominata non sit: quæ
hactenus dicta sunt in hujusmodi generis Brevibus in-
dicantur: verum curæ nobis erit, ut imposterum feliciter
etiam, & sine ulla confusione exprimentur.

*Exemplum ejus rei affertur. 2. Si permittatur cele-
bratio missæ diebus excipi solitis, in Nativitatis
Domini celebrari poterunt tres missæ.*

§. 18. In consuetis, sive ordinariis Brevibus solem-
nes, quemadmodum dictum est, dies excipiuntur, quos
inter Natalis Christi Domini dies recensetur, in quo tres
à quolibet Sacerdote missæ celebrantur. Interdum illi,
qui privati Oratorii Breve habet, extraordinarium Bre-
ve conceditur, in quo eidem valetudinis causa, missam
domi audire diebus etiam exceptis permittitur. Cum au-
tem in hujusmodi Brevibus de unica tantum missa ser-
mo sit, orta difficultas fuit: num possint die Natalitio
à Sacerdote, qui in ipso celebrabat, tres missæ cele-
bra-

brari, de quo cum Nos eo tempore, quo Concilii ejusdem à Secretis eramus, peculiarem dissertationem conscripsissemus, atque in lucem edidissemus, sub die 13. Januarii anni 1725. resolutum à Congregatione fuit, quod à Sacerdote tres missæ celebrari possent, quemadmodum t. 3. Thesauri resolutionum pag. 109. & seq. & pag. 116. videre est.

3. *Baptismus, extra casum necessitatis, ministrari nequit in Oratoriis privatis, præterquam filiis Regum, ac Principum.*

§. 19. Reliquum est, ut de sacris functionibus dicatur, quæ in iis Oratoriis fieri possunt, quæ in domibus privatorum sunt, & in quibus non plures, quam unicam tantum missam celebrari permissum est, nisi cum forte cuipiam ex speciali gratia concessa facultas esset faciendi, ut secunda celebretur. Quod ad Baptismatis Sacramentum attinet, jam in Viennensi Concilio sub Pontifice Clemente V. decretum fuit, ne Baptismus in aliis locis conferri posset, præterquam in Ecclesiis, in quibus sacri hujus lavacri fontes reperiuntur, nisi cum casus necessitatis adesset, aut cum de Regum, vel Principum filiis ageretur, quemadmodum in Clementina unica de Baptismo, & ejus effectu videre est.

4. *Nec Pœnitentiæ Sacramentum, extra casus à Jure permissos, non obstantibus privilegiis Regularium.*

§. 20. Quod autem Sacramentum Pœnitentiæ respicit, jam in Rituali Romano sub Titulo de Sacramento Pœnitentiæ, cum de Sacerdote sermo fit, qui Confessiones audit, statutum fuit: „In Ecclesia, non autem in privatis ædibus Confessiones audiat, nisi ex causâ rationabili, quæ cum inciderit, studeat tamen id decenti, ac patenti loco præstare.“ Rituale à Pontifice Paulo V. confirmatum fuit. Et magnus ecclesiasticæ disciplinæ instaurator Sanctus Carolus Borromæus tum in instructione Sacramenti Pœnitentiæ, tum in monitis ad Confessarios, atque in primo suo Provinciali Mediolanensi Concilio, id inculcare non prætermisit, quemadmodum in actis Ecclesiæ Mediolanensis, editionis civitatis ejusdem part. 1. pag. 11. part. 4. pag. 520. eadem part. 4. pag. 761. & pag. 773. videre est; pag. autem 775. Superioribus Regularium inculcat, ut id à subditis eorum exacte adimplendum curent. Cum autem à prædictis Confessariis Regularibus prolata in medium facultas esset audiendi ubique Confessiones fidelium, quam sibi ea ratione asserebant, quod in Pontif. Clem. X. Bulla: *Suprema*, nulla loci limitatio fieret; idem ipse Pontif. declaravit *nullam facultatem* (in prædicta constitutione sua) „fuisse tributam Regularibus audiendi Confessiones Sacramentales in privatis domibus, ac proinde minime licere eisdem Regularibus cujusvis Ordinis &c. Sacramentum Pœnitentiæ administrare in domibus privatis extra casus à jure permissos.“ Quod decretum cum Præsulis Fagnani subscriptione editum, variis in locis impressum est, ut in appendice ad Synodum Fulginatensem, quæ à bon. memor. Josaphat in Baptistelli civitatis ejusdem Episcopo anno 1722. celebrata fuit.

S. Communio Paschalis in Ecclesia Parochiali sumenda est.

§. 21. Quod pertinet ad Communionem Paschalem, ab unoquoque Catholico Paschatis tempore recipienda est, ex præscrito tum decreti Concilii Lateranensis in cap. Omnis utriusque sexus, de pœnitentiis; & remissionibus, tum Concilii Tridentini sess. 13. cap. 8. can. 10. nemo est, qui ignoret, præceptum hoc in propria Parochiali Ecclesia adimplendum esse, aut in alia Ecclesia cum proprii Episcopi, vel Parochi licentia, secundum varias diœcesum consuetudines: porro fel. record. prædecessor Noster Paulus Papa IV. Fratribus Minoribus privilegium concessit, ut Sacram Eucharistiam omnibus Christifidelibus in eorum Ecclesiis distribuere pos-

sent, excepta tamen die Paschatis Resurrectionis; atque hoc privilegium à sanctæ memoriæ altero prædecessore Pio Papa V. per communicationem, ut dicitur, ad omnes Regulares extensum fuit.

Regularibus vetitum, in die Paschatis S. Eucharistiam distribuere in eorum Ecclesiis non Parochialibus.

§. 22. Verum quia, secundum præcedentem Eugenii IV. constitutionem, paschale tempus, intra quod Communionis præceptum adimplendum est, à Dominica Palmaram initium habet, ac Dominica in Albis terminatur; cum exortum dubium fuisset, num licitum Regularibus foret juxta præscritum eorundem dierum terminum Sacram Eucharistiam Fidelibus in eorum Ecclesiis distribuere; resolutum fuit die Paschatis nemini distribui posse, ne illis quidem, qui intra sanctiorem hebdomadam Paschali præcepto in propria Parochiali Ecclesia satisfecissent: posse quidem Regulares aliis Paschalis temporis diebus fideles in eorum Ecclesiis Sacram Eucharistia reficere, hac tamen conditione, ut Communionem refecti scirent, non ideo se à præcepto illo exemptos esse, ut Paschalem in propria Parochiali Ecclesia Communionem recipere deberent; illustria Congregationis Concilii decreta sunt quibusdam in causis, Senonensi videlicet, Burdegalensi, & Mechiniensi, quæ à nobis in nostro de synodo diœcesana tractatu lib. 7. c. 42. n. 3. relata sunt.

Non tamen id vetitum aliis diebus intra terminum Paschale, salvo implemento præcepti in Parochiali Ecclesia.

§. 23. Extra Paschalem vero Communionem, cum Sacro Tridentino Concilio sess. 22. cap. 6. de sacrificio missæ, quæ subicimus verba legantur: „Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberius perveniret,“ non defuit qui ex iisdem verbis deduceret, quod certo, & clare inde consequatur, ut in privatis Oratoriis, quando in ipsis celebrandi missam facultas est, distribui Eucharistia possit iis, qui missæ præsentibus adsunt; neque ad hoc præstandum ullo particulari indulto opus sit.

In Oratoriis privatis, extra Communionem Paschalem, licebit S. Eucharistiam sumere, si Episcopi licentia accedat.

Super hujusmodi quæstionis capite Nos in nostra instit. 34. §. 3. disseruimus, inter eas, quas tum, cum Bononiæ resideremus, Ecclesiæ illius Archiepiscopatum gerentes publicavimus, quas quidem institutiones cum Italico sermone edidissemus, postea Romæ latine redditæ, atque impressæ sunt, ibi autem expositam paulo ante opinionem retulimus: verum aliam esse subjungimus, quæ Episcopi licentia requirit, ut qui domesticum Oratorium domi habet, dum missæ in eodem interest, communicare possit. Hujusmodi opinio tum bono rerum, tum Romanæ etiam consuetudini, sive praxi, cohærens Nobis visa est, ac proinde ordinavimus, ne in privato Oratorio recipi Communio posset ab iis, qui in eodem missæ intersunt; quam vel Secularis Sacerdos, vel Sacerdos Regularis celebraret, nisi vel nostram, vel Generalis Vicarii nostri licentiam obtinuissent.

Rectus disciplinæ ordo postulat, ut hac in re Episcoporum statuta observentur.

§. 24. Nequæ etiam in præsens voluntas nobis, aut ratio est, cur ab hoc systemate recedamus. Siquidem, cum Nos in magna illa controversia super communiōne illis distribuenda, qui missæ præsentibus cum sint, eandem petunt, quæ aliquot ab hinc annis in Italia exorta fuit, postquam Tridentini Concilii verba retu-

lissemus, atque eorum zelum commendassemus, qui inter sanctæ missæ celebrationem communionem recipiunt; Ecclesiasticos quoque Pastores excitavissemus, ne ecclesiastico cibo illos fraudarent, qui ejusdem famelici forent; cum inquam animadvertissemus, ejusmodi circumstantias dari posse, in quibus vel temporis vel loci ratione, Episcoporum prudentia opportunum factu existimet, Sacram Eucharistiam etiam illi, qui missæ interfuit, minime distribui; eo magis quod, juxta præsentis temporis disciplinam, libera eidem facultas patet, ut eandem alio loco, atque alio tempore recipere possit, ordinavimus, ut in hoc debita proprii Superioris præcepto obedientia præstari deberet; cui qui morem gerere recusasset, nimis manifestum indicium præbisset, quam parum animo dispositus ac paratus esset ad altaris Sacramentum recipiendum, quemadmodum in literis nostris, quarum initium est: *Certiores effecti*, & quæ Bullario nostro tom. I. num. 64. leguntur, videre est.

Premissorum decretorum expositio omnem ignorantiam excusationem de medio tollit.

§. 25. Atque hæc sunt, Venerabiles Fratres, quæcumque in encyclica hac epistola nostra Vobis exponere opportunum existimavimus; à quo quidem satis intelligetis quod legendis, & considerandis Apostolicis literis concessionum Oratorii, decessorum nostrorum decretis, harum Congregationum resolutionibus, quæ nobis etiam in præsentia confirmata sunt, nullus amplius litibus, & controversiis locus reliquus sit. Verum quia Vos illud fortasse nobis responsuros arbitramur, optime quidem hæc omnia habere, verum eo difficultatem redire, quod quæcumque decreta atque ordinata sunt, minime observantur; ne grave vobis sit, hoc per Nos reponi, quod si inobservantia ex neglecta brevium lectione, & consideratione, aut ex ignorantia decretorum, ac Pontificiarum resolutionum originem habet, Nos quidem in hac numquam culpandi erimus; idque nunc maxime, postquam, ingravescente licet ætate nostra, & multis, ac difficillimis curis assidue Nos prementibus, in encyclicam hanc epistolam nostram, quidquid hac super re scire opus erat, inserere non detrectavimus.

Eadem in diœcesanis synodis, & Episcoporum edictis publicanda sunt.

§. 26. Quod si Vos etiam id præstare curabitis, ut in diœcesanis synodis vestris, in vestris item edictis, quæ à Vobis pro bono diœcesis vestræ regimine publicantur, Pontificiorum decretorum, ac resolutionum de super indicatarum observantia inculcatis, duplex inde bonum extabit, ut, & vivam Vobismetipsis eorundem memoriam teneatis, atque ab aliis, aut ignorantiam expellatis, aut eandem, utpote crassam deinceps atque supinam, inexcusabilem reddatis. Hanc agendi rationem, ac formam tenuerunt, atque in præsentia tenent nostri Italiæ Episcopi, qui aut Pontificiorum decretorum, quæ super privatis Oratoriis condita sunt, summam in synodis suis inseruerunt, aut in appendice ad ipsas synodos eadem decreta per extensum adjunxerunt; quemadmodum in synodo anno 1724. à bon. memor. Cardinali de via Arimini habita, in altera anno 1726. celebrata à bon. ment. Cardinali Pignatelli Archiepiscopo Neapolitano, atque etiam in ea, quæ anno 1736. habita fuit à Ven. Fratre nostro Annibale Cardinale Albano, Sabinensi tunc temporis Episcopo, atque in aliis multis videre est.

Indultariis etiam demonstranda, cum interminatione amissionis privilegii.

§. 27. Non eorum ex numero Nos sumus, quibus persuasum sit, omnia in nostra tempora inconvenientia incidere, atque ea præsentibus diebus contingere scandala, quæ numquam præteritis temporibus evenerint. Satis superque pro certo habemus ea, quæ ho-

die fiunt, alio tempore accidisse. Ac ne à proposita re longius recedamus, illud dicemus, quod si hodie sacræ leges ad privata Oratoria pertinentes à Sacerdotibus violantur, propter præsidium, quo nituntur, Magnatum seculi, apud quos Capellani munere inserviunt; idem nono etiam seculo eveniebat, cum S. Agobardus tunc temporis Archiepiscopus Lugdunensis de eadem re quæretur in suo tractatu *de privilegio*, & *Jure Sacerdotii cap. 11.* Non tamen idcirco vobis Sacerdotalis constantia, atque animus deponendus est, pia ac religiosa Polonorum ratio est; & si quando aliquis abusus in privatis ejusdem Oratoriis contingat, cum id Magnati, cujus in domo commissus, aut introductus est, notum fiat, rationes adducendo, & ostendendo, quod per abusus privilegium amittitur; sperare est, ipsum omne suum inobedienti Capellano præsidium certo sublaturum.

Et contra Capellanos inobedientes procedendum etiam per censuras.

Et si quando infortunium accideret, ut hac ratione finis non obtineretur; præsto vobis semper spiritualia arma sunt, quibus contra Capellanos uti potestis. Fortasse autem si hac ratione factum esset, quum primum de inconvenienti rescitum fuit; pace omnium dicemus, res non eo progressuras fuisse, in quo nunc statu sunt, sicut ex recursibus ad Nos delatis notum factum est, quorum causa ad encyclicam hanc epistolam nostram conscribendam animum adduximus.

Exempti quoque præmissa observare tenentur.

§. 28. At enim inconvenientia privilegiatis, & exemptis proficisci vos fortasse dicturos prævidemus, nimirum à Regularibus, de quibus in prædicto recursu ad hanc Sanctam Sedem facta plura insinuantur. Nos autem id vobis dicimus, nulla privilegia, nec exemptiones esse, quæ impedire possint, quominus abusus exterminentur.

Regularium privilegia hac in re sublata sunt à Concilio Tridentino, omnisque facultas Episcopis tributa, ut eos arctare possint ad observantiam decretorum super hoc editorum.

§. 29. Habebant sine dubio Regulares privilegium altaris viatici, & ut super eodem altari missam, ubicumque locorum forent, sine ulla Episcoporum licentia, celebrare possent, quemadmodum in decretali Honorii III. *in cap. In his, de privilegiis*, videre est; à quo deinde privilegio fiebat, ut missam possent celebrare etiam in domibus laicorum, sive super altari viatico, sive super altari fixo, etiamsi laicus privilegium Oratorii privati minime haberet; propter eam rationem, quod privilegium celebrationis suum vigorem haberet, licet celebrationis locus minime privilegiatus foret. Verum cum Sacrum Tridentinum Concilium in citata *Sessione 22. in decreto jam citato de observandis*, & *evitandis in celebratione missæ*, Episcopis præcepisset, ne permittant, ut in privatorum domibus missa celebretur à *Secularibus, aut Regularibus quibuscumque*, eisdemque dedisset facultatem procedendi, tamquam Apostolicæ Sedis Delegati, contra refractarios: *Ut delegati Sedis Apostolicæ*; atque omnibus privilegiis, exemptionibus, & consuetudinibus contrariis, cujuscumque generis essent, derogasset: *Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque*: hinc necessario consequitur, Sacrum Concilium Tridentinum tam præcedentibus altaris viatici privilegiis derogasse, quam facultati missam in privatorum domibus, sine Episcopi licentia, celebrandi; atque ulterius Episcopum tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, contra inobedientes procedere posse, etiamsi exempti sint; nullum vero amplius esse privilegium, vel exemptionem, quæ obstat, quæque impediatur, quo minus abusus tollantur.

Privilegia in corpore Juris clausa etiam sine speciali mentione à Trident. Synodo abrogata.

§. 30. Nihil autem valet ea, quæ à quibusdam promovetur assertio, videlicet, Concilium privilegio, de quo agitur, minime derogasse, eo quod illud *in corpore Juris* inclusum sit, etenim Sacrum Concilium Tridentinum iis etiam derogare privilegiis consuevit, quæ *in corpore Juris* inclusa sunt, nullam etiam de iis expressam mentionem faciendo, sed simpliciter aliquid contrarium ipsis determinando, generali adjecta ad contraria privilegia derogatione, quemadmodum celebris Præsul Fagnanus *in cap. Nonnulli n. 42. & seq. sub tit. de Rescritis* ample demonstrat.

Altaris viatici indultum pro locorum necessitatibus tantum conceditur.

§. 31. Quod si forte quis hoc unquam objiceret, concessum sæpe ab Apostolica Sede fuisset, atque etiam nunc, post Tridentinum Concilium, altaris viatici usum concedi; Fraternalibus vestris notum esse debet, hujusmodi privilegium in iis locis concedi ubi Ecclesiæ non sunt; aut si sunt, talis hæreticorum potentia est, ut in easdem catholici non sine gravi periculo ad audiendam missam convenire possint. Uno verbo præcise necessitati providetur: quo quidem, ut optime perspicitis, ab eo, de quo agimus, casu plane diversus est.

Tenor privilegii Fratribus Prædicatoribus concessi, pro locis. in quibus Ecclesiæ desunt, & Hæretici Catholicos opprimunt.

§. 32. Gregorii XIII. Decessoris nostri privilegium legite, quod anno 1580. Fratibus Ordinis Prædicatorum Provinciæ Polonicæ concessit, quod Bullario Religiosæ illius Familiæ tom. 7. pag. 92. insertum est: „In quibusdam civitatibus, oppidis, & locis Provinciæ Polonicæ tanta Hæreticorum potentia, & impietas existit, ut Catholicos impune opprimant, nec iisdem Catholicis missas in Ecclesiis, quarum raritas in illis partibus existit, audire tuto liceat. Nos supplicationibus tuis in hac parte inclinati, tibi, ac pro tempore existentis Ordinis Fratrum Prædicatorum Provinciæ Polonicæ Priori Provinciali, ut licentiam, & facultatem dictis Professoribus altaria portatilia habendi cum debitis reverentia, & honore, super quibus in domibus nobilium civium, & incolarum civitatum, oppidorum, & locorum dictæ Provinciæ, in quibus, vel Ecclesiæ desunt, vel tanta est Hæreticorum potentia, & impietas, ut impune opprimant, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, per se ipsos missas in præsentia personarum Catholicarum celebrare possint, in casibus necessitatis tantum, ita quod eis ad culpam nequeat imputari, concedere valeatis, Apostolica auctoritate tenore præsentium de speciali gratia indulgemus.“

Decretum Clementis XI. de privilegiis Regularium, de usu Oratoriorum privatorum, de facultatibus Episcoporum diserte statuit.

§. 33. Legite item jam superius citatum Clementis XI. decretum, quod majoris etiam commoditatis vestræ gratia hic annexum vobis transmittimus; etiamsi, tum cum illud conditum fuit, præter publicationem ejusdem Romæ factam ad Ordinarios per loca, tam intra, quam extra Italiam transmissum fuisse sciamus. Ab ipso autem absque eo quod nostris rationibus, & animadversionibus Nos idem roborandum suscipiamus, (quod quidem facere nobis in proclivi esset, cum præstantio-

rum, inter Pontificii Juris peritos, Auctorum assertiones ubique in promptu sint), manifeste cognoscere poteritis, subsistant nec ne amplius portatilis altaris privilegia, quæ Regularibus concessa fuerunt, & num à Tridentino Concilio eisdem fuerit derogatum. Cognoscetis, num permissum Regularibus sit, secundam in privato Oratorio cuiuspiam concessio missam celebrare, cum prima jam celebrata est, nec pro secunda hujusmodi missa peculiare indultum adest: cognoscetis, num in prædictis privatis Oratoriis licitum eisdem sit, vel ante auroram, vel post meridiem, missam celebrare eandem possint diebus iis, qui in indulto excipiuntur. Cognoscetis demum, num exemptione non obstante, contra delinquentes procedendi potestas vobis sit. Licet autem nulla omnino hujusce rei necessitas sit, illud Nos in præsentia decretum confirmamus, ac Fraternalitatem vestrarum curæ committimus, ut pro exacta ejusdem observantia invigiletis; cum minime commendatione dignum sit ad Sedem Apostolicam recurrere, inconvenientia exponendo, nisi prius adhibita cum vigore ea remedia sint, quæ ab ipsa Apostolica Sede contra hujusmodi inconvenientia subministrata fuerunt.

Regularibus non licet, contradicente Episcopo, exorcizare, etiam in propriis Ecclesiis, & cœnobiis.

§. 34. In eo, qui ad Nos factus est, recursus, alterius etiam inconvenientis mentio fit, quod scilicet sine licentia vestra Regulares exorcizent; de hoc tamen nihil dicitur, utrum per vos, aut in synodis vestris, aut in vestris edictis decretum fuerit, ne ullus Sacerdos, vel Secularis vel Regularis exorcizare audeat, sive in sua, sive in aliena Ecclesia, sive intra sive extra cœnobiū, quin prius à vobis approbatus sit, atque ita, quin ante licentiam à vobis obtinuerit. Hoc illud est, quod præstari debet, quodque ab Episcopis præstari solet, quemadmodum apud Clericatum *de Sacramento Ordinis decis. 19. num. 42.*; ubi Episcopales Synodos affert, videre licet. Quod si nihilominus, postquam à vobis, tam in hac materia, quam in aliâ Oratoriorum privatorum, quantum in vobis est, præstitum fuerit, vestra nihilominus præcepta violabuntur, ac poenæ à vobis impositæ, & inflictæ negligentur; nequaquam certe Nos officio nostro deerimus, ut totam auctoritatem nostram in favorem vestrum interponamus; cum nihil antiquius Nobis sit, quam ut Episcoporum, qui Fratres Nostri sunt, jura sarta tecta serventur. Interim tam Fraternalibus vestris, quam populis curæ vestræ commissis Apostolicam benedictionem peramanter imperitimus. — *Dat. die 2. Junii 1751.* — Datum ex Arce Gandulphi die 2. Junii 1751. Pontificatus nostri anno undecimo. ☉

ORDO, ORDINARE.

ARTICULUS I.

Quoad ea, quæ concernunt Ordinis in genere, & in specie essentiam, numerum, institutionem, materiam, & formam.

SUMMARIUM.

- 1 *Ordo sumitur dupliciter, & quomodo.*
- 2 *Ordo quid sit.*
- 3 *Ordines secundum Theologos magis communiter sunt septem, & enumerantur.*
- 4 *Ex dictis septem Ordinibus quatuor primi nuncupantur.*

☉ Brevia quælibet, Oratorii concessionem concernentia, si in Supremo Castellæ Senatu præsentari non debeant ad Regium exequatur obtinendum, siquidem inter excepta numerentur, coram Ordinario tamen omitti haud debet sede plena eorum præsentatio (1).

(1) Vid. *verb. Altare, & Sedes vacans*
FERRAR. BIBLIOTH. TOM. VI.